Európska komisia

Praktická príručka pre uplatňovanie

európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu

v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu

Spravodlivosť

Obsah

1. Úvod . . . 6
1.1. Cieľ a účel európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu . . . 7
1.2. Všeobecné súvislosti . . . 7
1.3. Historické a politické súvislosti návrhu . . . 9
1.3.1. Konferencia v Down Hall . . . 9
1.3.2. Politický kontext . . . 10
1.4. Rozvoj politiky pre európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu . . . 10
1.4.1. Prvé kroky k návrhu . . . 10
1.4.2. Rokovania a šesť zásad . . . 11
1.4.3. Vývoj občianskeho súdneho konania v EÚ . . . 12

2. Nariadenie – rozsah pôsobnosti . . . 14
2.1. Rozsah pôsobnosti nariadenia – vecná pôsobnosť . . . 15
2.1.1. Finančný limit pre európske veci s nízkou hodnotou sporu . . . 15
2.1.2. Predmet úpravy – peňažná a nepeňažná pohľadávka . . . 15
2.1.3. Predmet úpravy – vyňaté predmety pohľadávok . . . 16
2.1.4. Predmet úpravy – zahrnuté predmety pohľadávok . . . 17
2.1.5. Občianske a obchodné veci – výklad Súdneho dvora Európskej únie . . . 18
2.2. Rozsah pôsobnosti nariadenia – geografická pôsobnosť . . . 22
2.2.1. Všeobecná geografická pôsobnosť . . . 22
2.2.2. Cezhraničné spory – všeobecne . . . 22
2.3. Uplatniteľnosť – lehota . . . 23
2.4. Vzťah k ostatným nástrojom EÚ . . . 23
2.4.1. Nariadenie Brusel I . . . 23
2.4.2. Nariadenie o doručovaní písomností a nariadenie o vykonávaní dôkazov . . . 24
2.4.3. Nariadenia o európskom exekučnom titule a európskom platobnom rozkaze . . . 24
2.4.4. Iné nástroje EÚ . . . 26

2.5. Vzťah k vnútroštátnemu právu . . . 26
2.5.1. Vnútroštátne procesné právo . . . 26
2.5.2. Vnútroštátne hmotné právo . . . 27

3. Začatie konania . . . 28
3.1. Súd príslušný pre rozhodovanie vo veci pohľadávky . . . 29
3.1.1. Navrhovateľ musí v tlačive návrhu na uplatnenie pohľadávky uviesť dôvod súdnej právomoci . . . 29
3.1.2. Pravidlá EÚ upravujúce súdnu právomoc . . . 29
3.1.3. Miestne alebo „vnútroštátne“ pravidlá upravujúce súdnu právomoc . . . 32
3.2. Použitie tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky . . . 32
3.2.1. Posúdenie pohľadávky . . . 33
3.2.2. Postup pri úrokoch . . . 33
3.3. Náklady súvisiace s predložením pohľadávky . . . 34
3.4. Prílohy k tlačivu návrhu na uplatnenie pohľadávky . . . 34
3.5. Podanie pohľadávky na súd . . . 34
3.6. Jazyk . . . 35

4. Postup po doručení pohľadávky na súd . . . 36
4.1. Oprava alebo doplnenie tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky navrhovateľom . . . 37
4.1.1. Súd skontroluje tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky . . . 37
4.1.2. Súd navrhovateľa informuje, ak je pohľadávka mimo rozsahu pôsobnosti európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu . . . 37
4.1.3. Navrhovateľ môže pri vyplňovaní tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky požiadať o pomoc . . . 37
4.1.4. Žiadosť o doplnenie alebo opravu tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky určená navrhovateľovi . . . 38
4.2. Zaslanie tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky odporcovi . . . 38
4.2.1. Súd pošle kópiu tlačiva A návrhu na uplatnenie pohľadávky a tlačivo C . . . 38
4.2.2. Lehota . . . 38
4.2.3. Spôsoby doručovania písomností . . . 38
4.3. Čo je odporca po doručení tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky oprávnený urobiť . . . 41
4.4. Pohľadávka alebo protipohľadávka presahuje stanovený limit . . . 42
4.5. Protipohľadávka . . . 42
4.6. Lehoty . . . 43
4.7. Jazyk . . . 43

5. Zisťovanie skutkového stavu . . . 44
5.1. Povinnosť súdu, pokiaľ ide o skutočnosti, ktoré sú predmetom sporu . . . 45
5.1.1. Súd iniciuje zisťovanie skutkového stavu . . . 45
5.1.2. Súd určuje spôsob vykonávania dôkazov a ich charakter . . . 45
5.2. Doplňujúce informácie zo strany navrhovateľa a odporcu . . . 45
5.3. Súd rozhodne o konaní ústneho pojednávania . . . 46
5.3.1. Súd nariadi ústne pojednávanie, iba ak je to potrebné . . . 46
5.3.2. Súd môže odmietnuť nariadiť ústne pojednávanie . . . 46
5.4. Otázky súvisiace s dôkazmi . . . 47
5.5. Využitie informačných a komunikačných technológií (IKT) . . . 47
5.6. Úloha súdu . . . 48
5.6.1. Súd určuje konanie . . . 48
5.6.2. Súd strany sporu informuje o procesnoprávnych otázkach . . . 49
5.7. Lehoty . . . 49

6. Rozsudok . . . 50
6.1. Vydanie rozsudku . . . 51
6.1.1. Rozsudok pre zmeškanie – všeobecne . . . 51
6.1.2. Rozsudok pre zmeškanie – protipohľadávka . . . 51
6.2. Rozsudok po získaní všetkých informácií a po vykonaní dôkazov . . . 51
6.2.1. Ak nebolo nariadené ústne pojednávanie . . . 51
6.2.2. Po ústnom pojednávaní . . . 51
6.3. Forma, obsah a doručenie rozsudku . . . 52
6.3.1. Rozsudok musí mať písomnú formu na účely doručenia stranám sporu . . . 52
6.3.2. Jazyk rozsudku pre jeho doručenie . . . 52
6.3.3. Doručenie rozsudku stranám sporu . . . 53
6.4. Trovy . . . 53

7. Preskúmanie a opravný prostriedok . . . 54
7.1. Preskúmanie v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu . . . 55
7.1.1. Dôvody na preskúmanie . . . 55
7.1.2. Výsledok preskúmania . . . 55

7.2. Opravný prostriedok . . . 55
7.3. Právne zastupovanie pri preskúmaní a opravnom prostriedku . . . 56

8. Uznanie a výkon . . . 58
8.1. Uznanie a výkon – všeobecné zásady . . . 59
8.1.1. Zrušenie doložky vykonateľnosti . . . 59
8.1.2. Vykonávacie konanie – rozhodné právo . . . 59
8.2. Požiadavky európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu – vykonávacie konanie . . . 59
8.3. Uplatnenie osvedčenia o rozsudku . . . 60
8.3.1. Tlačivo D . . . 60
8.3.2. Jazyk osvedčenia . . . 60
8.4. Zamietnutie alebo obmedzenie výkonu . . . 61
8.4.1. Zamietnutie výkonu vo výnimočných prípadoch . . . 61
8.4.2. Postup pri napadnutí výkonu rozsudku . . . 61
8.4.3. Prerušenie alebo obmedzenie výkonu rozsudku . . . 61
8.5. Postup pri nútenom výkone rozsudku vo veciach s nízkou hodnotou sporu . . . 62
8.5.1. Opatrenia pre nútený výkon rozsudku . . . 62
8.5.2. Orgány a agentúry na presadzovania práva . . . 62
8.5.3. Jazykové otázky – praktické dôsledky pre výkon rozsudkov . . . 63

9. Záverečné ustanovenia . . . 64
9.1. Advokáti . . . 65
9.1.1. Neexistencia požiadavky na zastúpenie advokátom v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu . . . 65
9.1.2. Dôsledky služieb advokáta pre náklady . . . 65
9.2. Informácie a pomoc . . . 66
9.2.1. Informácie – všeobecne . . . 66
9.2.2. Informácie a pomoc stranám sporu . . . 66
9.3. Preskúmanie európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu vrátane finančného limitu . . . 67
9.3.1. Preskúmanie – všeobecne . . . 67
9.3.2. Preskúmanie – hodnota pohľadávky . . . 67

Referenčné materiály a odkazy . . . 68

PRVÁ KAPITOLA

Úvod

1.1. Cieľ a účel európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu

V kontexte cieľov zabezpečenia prístupu k spravodlivosti a snahy o vytvorenie priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti v EÚ je hlavným cieľom európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu zjednodušovať a zrýchľovať konanie pri cezhraničných konaniach s nízkou hodnotou sporu v rámci EÚ a zároveň znížiť náklady na takéto spory medzi členskými štátmi (pozri článok 1 a odôvodnenia 1, 7, 8 a 36).

V záujme dosiahnutia uvedených cieľov sa kladie dôraz na potrebu relatívnej jednoduchosti súdnych konaní a najmä na to, aby bolo konanie vo veľkej miere písomné. Navyše sa výrazne posilnila úloha súdu, pokiaľ ide o riadenie postupu v danej veci, ako aj pri určovaní problémov medzi stranami sporu vo vzťahu k pohľadávke, a v súvislosti s možnosťou strán uplatniť toto konanie bez nutnosti využiť právne poradenstvo a znášať súvisiace náklady.

Toto konanie môžu využiť nielen jednotlivci alebo skupiny spotrebiteľov, pre ktorých môže byť zvlášť primerané, ale aj malé podniky, ktoré sú v rámci svojej činnosti účastníkmi cezhraničných sporov. Na to, aby sa podarilo zrýchliť uvedený druh konania, je potrebné dodržiavať konkrétne lehoty, ktoré sú stanovené pre jednotlivé štádiá konania. Obmedzenie nákladov je tiež jedným z významných cieľov a súd je povinný zabezpečiť, aby prisúdená výška nákladov nebola voči hodnote pohľadávky neprimeraná.

1.2. Všeobecné súvislosti

Jedna z hlavných pretrvávajúcich obáv, ktoré v súvislosti s fungovaním systémov občianskeho súdnictva zaznievajú, najmä v súvislosti s možnosťou prístupu bežných občanov k súdu, ich možnosťou domáhať sa rýchlej nápravy v rámci sporu, a to bez nutnosti vynakladania značných finančných prostriedkov na právne poradenstvo, sa týka oblasti pohľadávok s nízkou hodnotou sporu, a to predovšetkým pokiaľ ide o pohľadávky jednotlivcov voči podnikom alebo iným jednotlivcom, pri ktorých môžu byť trvanie sporu, vynaložené prostriedky a úsilie vo vzťahu k hodnote pohľadávky výrazne neprimerané.

S cieľom vyriešiť túto otázku boli v rámci právnych systémov mnohých členských štátov EÚ navrhnuté osobitné druhy konaní, ktorých typickým znakom je snaha o zjednodušenie a urýchlenie riešenia takýchto pohľadávok podaných jednotlivcami alebo malými podnikmi, ako aj zníženie nákladov naň. ([1]) Mnohé z uvedených druhov konaní majú viacero spoločných znakov ako obmedzenie výšky prisúdených nákladov, neúčasť advokátov, zjednodušenie pravidiel vykonávania dôkazov a všeobecne prisúdenie väčšej zodpovednosti súdom pri riadení sporov a dosahovaní rýchleho vyriešenia sporu rozhodnutím alebo dohodou medzi stranami sporu.

([1]) Pre opis niektorých znakov, ktoré sú charakteristické pre vnútroštátne konania vo veciach s nízkou hodnotou, možno odkázať na zelenú knihu – KOM(2002) 746 v konečnom znení, pozri bod 1.4.1 a poznámku pod čiarou č. 8.

Obavy, ktoré viedli k týmto iniciatívam vo vnútroštátnych právnych systémoch, sú ešte väčšie, keď ide o cezhraničné konania s nízkou hodnotou sporu medzi členskými štátmi EÚ, a to vzhľadom na ďalšie problémy súvisiace s neznalosťou právnych predpisov a postupov, ktoré zahraničné súdy uplatňujú, ako aj s nutnosťou pracovať v rozličných jazykoch.

1.3. Historické a politické súvislosti návrhu

1.3.1. Konferencia v Down Hall [2]

Vzhľadom na problematiku uvedenú v predchádzajúcom bode bolo pomerne logické, že vznikla potreba včas prijať iniciatívu a preskúmať možnosť ustanovenia osobitného konania na európskej úrovni, v rámci ktorého by sa riešili spotrebiteľské pohľadávky a pohľadávky s nízkou hodnotou sporu. Diskusie o možnosti vytvorenia európskeho konania pre riešenie spotrebiteľských pohľadávok a iných pohľadávok s nízkou hodnotou sporu prebiehali na konferencii, ktorá sa konala v Anglicku počas predsedníctva Spojeného kráľovstva v prvej polovici roku 1998.

Na konferencii sa zúčastnil značný počet expertov z rôznych členských štátov Európskeho spoločenstva, ako aj predstaviteľov európskych inštitúcií, ktorí si vypočuli prezentácie o rôznych druhoch konaní v Európe, ale aj v iných častiach sveta. [3] V rámci konferencie sa podarilo dosiahnuť celkový konsenzus, pokiaľ ide o názor, že vypracovanie osobitného európskeho konania pre riešenie spotrebiteľských pohľadávok a iných pohľadávok s nízkou hodnotou sporu by pri sporoch v rámci ES mohlo byť užitočné, a to najmä vzhľadom na čoraz vyššiu mieru cezhraničnej mobility jednotlivcov a obchodu, ako aj vzhľadom na zjavné ťažkosti, s ktorými sa jednotlivci a malé podniky v snahe o dosiahnutie nápravy vo vzťahu k uvedeným pohľadávkam stretávajú.

(2) Uvedená konferencia sa konala 22. a 23. Júna 1998 v Down Hall, Hatfield Heath, Hertfordshire. Odkaz na túto konferenciu a výslednú správu možno nájsť v zelenej knihe, s. 59 – 60 a v poznámke pod čiarou č. 185.

(3) Delegáti sa napríklad zaujímali o konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v Singapure, ktoré prebiehajú on-line, ako aj o konania v Lisabone týkajúce sa riešenia vecí súvisiacich s malými pohľadávkami spotrebiteľov, ktoré sa zaoberali aj niektorými cezhraničnými spormi medzi Portugalskom a Španielskom.

1.3.2. Politický kontext

Po nadobudnutí platnosti Amsterdamskej zmluvy odznelo množstvo politických vyhlásení, pričom najvýznamnejšie z nich sú uvedené v záveroch zo zasadnutia v Tampere, na ktorom sa po prvýkrát stretli hlavy štátov ES s cieľom rokovať o otázkach spravodlivosti. ([4]) Po zasadnutí nasledoval program opatrení zavedený s cieľom vykonávať závery z Tampere ([5]), ktoré boli následne opätovne potvrdené v Haagskom programe. ([6])

([4]) Pozri odôvodnenie 4; body 30 a 34 záverov z Tampere, ktoré sú k dispozícii na: http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm, sa týkajú vecí s nízkou hodnotou sporu: bod 30 – „Európska rada na základe návrhu Komisie vyzýva Radu, aby ustanovila minimálne normy zabezpečujúce... spoločné procesnoprávne normy pre zjednodušené a zrýchlené cezhraničné konanie v spotrebiteľských a obchodných veciach s nízkou hodnotou sporu...“ a bod 34 – „V občianskych veciach Európska rada vyzýva Komisiu, aby navrhla ďalšie zníženie počtu prechodných opatrení, ktoré sa ešte stále vyžadujú, aby bolo možné uznať a vykonať rozhodnutie alebo rozsudok v dožiadanom štáte. V prvom kroku by sa tieto prechodné opatrenia mali zrušiť pre všetky právne tituly v spotrebiteľských a obchodných veciach s nízkou hodnotou sporu...“.

([5]) Pozri oddiel I.B.4 programu uverejneného v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev 15. januára 2001, C 12/1, s. 4; pozri tiež odôvodnenie 5.

([6]) Pozri bod 3.4.2 programu uverejneného v Úradnom vestníku Európskej únie 3. marca 2005, C 53/1, s. 53.

1.4. Rozvoj politiky pre európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu

1.4.1. Prvé kroky k návrhu

V roku 2000 sa Európska komisia ujala iniciatívy a vypracovala dotazník v snahe zistiť aktuálnu dostupnosť konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v členských štátoch ES. ([7]) Nasledovalo vypracovanie zelenej knihy, ktorá bola vydaná so zreteľom na zmeny v Zmluve o ES vyplývajúce z Amsterdamskej zmluvy a zo záverov z Tampere a obsahovala rôzne návrhy na opatrenia zamerané na dodržanie prijatých politických záväzkov, najmä pokiaľ ide o potrebu zjednodušeného konania pre pohľadávky s nízkou hodnotou sporu, aby sa osobám, ktoré chcú viesť spory vo veciach takýchto pohľadávok, uľahčoval prístup k spravodlivosti. Zelená kniha obsahuje aj otázky súvisiace s možnou iniciatívou pre európske konanie o platobnom rozkaze. ([8]) Odpovede mali byť poskytnuté do 31. mája 2003 a na základe zhromaždených materiálov predložila Komisia v marci 2005 ([9]) návrh nariadenia, pričom už skôr vypracovala návrh európskeho konania o platobnom rozkaze. ([10])

([7]) Pozri správu pani Evelyne Serverinovej: „Des procédures de traitement judiciaire des demandes de faible importance etc. (Súdne konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu a pod.)“, Cachan 2001, ako sa uvádza v poznámke pod čiarou č. 2 na s. 8 zelenej knihy.

([8]) Zelená kniha KOM(2002) 746 v konečnom znení z 20. decembra 2002; odkaz na zelenú knihu sa uvádza v odôvodnení 6.

([9]) KOM(2005) 87 v konečnom znení uverejnený 15. marca 2005.

([10]) KOM(2004) 173 v konečnom znení uverejnený 25. mája 2004.

1.4.2. Rokovania a šesť zásad

Keďže v otázke potreby vytvoriť európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu pre riešenie cezhraničných sporov ako alternatívy k vnútroštátnym konaniam existovala všeobecná politická dohoda, mohli sa rokovania zamerať na vecnú podstatu konania. Zložitejšie rozpory vznikali najmä v súvislosti s hodnotou finančného limitu, čiže s odpoveďou na otázku: „Čo je vec s nízkou hodnotou sporu?". Niektoré členské štáty sa snažili presadiť pomerne nízky limit, zatiaľ čo ostatné štáty žiadali limit, ktorý by umožnil riešiť väčšinu pohľadávok predložených spotrebiteľmi. Počas diskusií v Európskom parlamente a v Rade sa napokon v tejto otázke podarilo dospieť ku kompromisu.

Kľúčovým okamihom počas diskusií v Rade bolo, keď ministri spravodlivosti schválili niekoľko zásad, ktoré mali slúžiť ako základ pre rokovania a pre samotné konanie. Uvedené zásady možno nájsť v dokumente predsedníctva, ktorý bol ministrom predložený v novembri 2005, ([11]) a týkajú sa týchto záležitostí:

- európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu by malo byť predovšetkým písomné – pozri článok 5 ods. 1 a odôvodnenie 14,
- ústne pojednávanie by sa malo konať len v prípade, že ho súd považuje za potrebné,
- s cieľom zabezpečiť zrýchlené a efektívne konanie by sa mali pre jednotlivé štádiá konania stanoviť lehoty,
- je potrebné podporovať využívanie moderných komunikačných technológií s cieľom uľahčiť realizáciu ústnych pojednávaní a vykonávania dôkazov – pozri článok 8 a článok 9 ods. 1,
- právne zastupovanie by nemalo byť povinné – pozri článok 10,
- súd by mal zabezpečiť, aby boli trovy konania, ktoré možno vymáhať od neúspešnej strany sporu, voči výške pohľadávky primerané – pozri článok 16.

Ako vidno z textu nariadenia, zásady uvedené v predchádzajúcom bode boli skutočne prijaté a pre tento druh konania predstavujú dôležitý základ.

([11]) Poznámka predsedníctva Rade č. 15054/05 z 29. novembra 2005; JUSTCIV 221/CODEC 1107.

1.4.3. Vývoj občianskeho súdneho konania v EÚ

1.4.3.1. Zrušenie doložky vykonateľnosti ([12])

Ďalšou zásadou, ktorá bola prijatá od začiatku rokovaní o nariadení vo veciach s nízkou hodnotou sporu, bolo to, že by sa pre uznanie a výkon rozsudkov vydaných v členskom štáte v danom konaní nemali uplatňovať prechodné opatrenia, ak sa tento rozsudok vykonáva v inom členskom štáte, čo umožní splniť cieľ o možnosti vymáhať akúkoľvek pohľadávku bez nutnosti súdneho konania o nariadení predbežného opatrenia. Toto opatrenie predstavuje vo vývoji občianskeho súdneho konania v EÚ v oblasti občianskeho súdnictva významný krok vpred. Uvedená téma sa podrobnejšie analyzuje v bodoch 2.4.1.2 a 8.1.1 tejto príručky.

([12]) Pozri článok 20 ods. 1 a odôvodnenie 30.

1.4.3.2. Pohľadávky s nízkou hodnotou sporu vo vzťahu k európskemu exekučnému titulu a európskemu konaniu o platobnom rozkaze ([13])

Prijatie nariadenia o veciach s nízkou hodnotou sporu nasledovalo po prijatí dvoch iných nariadení, ktorými sa zrušili prechodné opatrenia, a to nariadení, ([14]) ktorým sa vytvorilo prvé skutočné európske občianske konanie – európske konanie o platobnom rozkaze –, a tomu zase predchádzalo nariadenie ([15]) o európskom exekučnom titule. Úspešné zrušenie doložky vykonateľnosti v prípade nariadení o európskom exekučnom titule a európskom platobnom rozkaze záviselo od splnenia určitých záruk, pokiaľ ide o uskutočňovanie týchto konaní na súde, ktorý na základe uvedených nástrojov vydá rozsudok. Splnenie týchto záruk musí potvrdiť príslušný orgán formou stanoveného osvedčenia.

([13]) Pozri tiež odôvodnenie 3 a bod 2.4.3 tejto príručky.

([14]) Nariadenie (ES) č. 1896/2006.

([15]) Nariadenie (ES) č. 805/2004.

1.4.3.3. Zásada *vzájomného uznávania*

Tieto tri nariadenia, z ktorých každé má iný rozsah pôsobnosti, spolu predstavujú významný praktický vývoj zásady vzájomného uznávania rozsudkov v občianskych veciach a ich hlavným cieľom je zjednodušiť a zrýchliť cezhraničné uznanie a výkon práv veriteľov v rámci Európskej únie. V tomto ohľade prispievajú k vytváraniu skutočného priestoru spravodlivosti v Európskej únii a pohybu rozsudkov v rámci EÚ, a tým aj k realizácii jednotného trhu.

DRUHÁ KAPITOLA
Nariadenie – rozsah pôsobnosti

2.1. Rozsah pôsobnosti nariadenia – vecná pôsobnosť

V nariadení sa stanovujú dva prvky vecnej pôsobnosti európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, a to finančný limit pohľadávky, ktorú možno v zmysle konania vymáhať, ako aj predmet samotných pohľadávok. Vo všeobecnosti patria do pôsobnosti tohto nariadenia pohľadávky, ktorých predmet možno označiť za „občianske a obchodné veci", vzťahuje sa naň však množstvo obmedzení a vyňatí. Výraz „občianske a obchodné veci" bol obsiahlo vyložený Súdnym dvorom.

2.1.1. Finančný limit pre európske veci s nízkou hodnotou sporu

2.1.1.1. Horná hranica

Na rozdiel od nariadení o európskom exekučnom titule a európskom platobnom rozkaze je rozsah pôsobnosti európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu obmedzený hornou hranicou hodnoty pohľadávky, ktorá je v súčasnosti stanovená na hodnotu 2 000 EUR, čo znamená, že pohľadávky, ktorých hodnota túto sumu prevyšuje, sú z pôsobnosti uvedeného nariadenia vyňaté. Existencia hornej hranice nie je pri takýchto druhoch konania ničím výnimočným, čo dokazuje aj situácia v mnohých členských štátoch, hodnota týchto limitov sa však medzi jednotlivými štátmi pomerne výrazne líši a v niektorých prípadoch, napríklad v Spojenom kráľovstve, je dokonca rôzna aj v rámci štátu.

2.1.1.2. Základná hodnota

Dôležitou otázkou je základ, podľa ktorého sa na účely nariadenia bude určovať hodnota pohľadávky a ktorý sa ustanovuje v článku 2 ods. 1. Najskôr sa zohľadňuje hodnota ku dňu prijatia pohľadávky súdom alebo tribunálom, ktorý má právomoc v predmetnom spore rozhodnúť. Potom sa hodnota vypočítava z hlavnej pohľadávky bez úrokov, či akýchkoľvek výdavkov a nákladov, ktoré by sa k pohľadávke mohli pripočítavať. Týmto vyňatím sa nevyníma napríklad hlavná pohľadávka, ak sa vzťahuje len na vyplatenie úrokov z dlhu, ktorý už bol uhradený. ([16])

2.1.2. Predmet úpravy – peňažná a nepeňažná pohľadávka

Na rozdiel od európskeho konania o platobnom rozkaze, ktoré sa obmedzuje na peňažné pohľadávky, môžu byť v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu predmetom sporu aj nepeňažné pohľadávky, čo sa ustanovuje v časti 7 tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky, pričom bližšie informácie k jeho vypĺňaniu sú uvedené v časti 3.2 tejto príručky. Pri nepeňažných pohľadávkach sa navrhovateľ môže domáhať napríklad vydania príkazu na zabránenie porušeniu práv inej osoby, napríklad nedovolenému vstupu na cudzí pozemok alebo poškodeniu majetku, prípadne sa domáhať splnenia

([16]) Pozri bod 4.5 tejto príručky pre dôsledky uplatňovania hodnoty protipohľadávky pri určovaní, či pohľadávka patrí alebo nepatrí do rozsahu pôsobnosti nariadenia.

určitej povinnosti ako dodanie tovaru, či iného plnenia zmluvy. V prípade, že ide o nepeňažnú pohľadávku, musí mať hodnotu v rámci finančného limitu európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu.

2.1.3. Predmet úpravy – vyňaté predmety pohľadávok

2.1.3.1. Všeobecné vyňatia

V tomto nariadení sú z vecnej pôsobnosti európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu osobitne vyňaté niektoré veci, ktoré by sa inak mohli považovať za veci, na ktoré sa vzťahuje označenie „občianske a obchodné". Uvedené vyňatia sa spresňujú ako daňové, colné a správne veci, ako aj zodpovednosť štátu za konanie alebo nečinnosť pri výkone štátnej moci, ktoré sú známe ako *acta iure imperii*. Ak sa určitá pohľadávka bude týkať uvedených vyňatých vecí, bude ju musieť súd, ktorému bola doručená, *ex offo* vyžadovať zamietnuť ako pohľadávku nepatriacej do rozsahu pôsobnosti európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu.

2.1.3.2. Predmety pohľadávok osobitne vyňaté podľa článku 2 ods. 2

Ďalej sa v nariadení stanovuje, že sa nevzťahuje na niektoré ďalšie konkrétne veci, ktoré by sa mohli považovať za veci patriace pod označenie pojmu „občianske a obchodné veci". Tieto vyňatia, ktoré sú extenzívnejšie a nie celkom totožné s vyňatiami stanovenými v nariadeniach o európskom exekučnom titule a európskom platobnom rozkaze, sa podrobne uvádzajú v článku 2 ods. 2, ako aj v priloženom rámčeku ďalej v texte.

a) Osobný stav alebo právna spôsobilosť fyzických osôb

b) Majetkové práva vyplývajúcich z manželského zväzku, dedenia zo závetu a zo zákona a vyživovacej povinnosti

c) Konkurzné konanie, konanie týkajúce sa vyrovnania zadlžených obchodných spoločností alebo iných právnických osôb, súdnych zmierov, vyrovnávacích a podobných konaní

d) Sociálne zabezpečenie

e) Rozhodcovské konanie

f) Pracovné právo

g) Nájom nehnuteľného majetku s výnimkou konaní o peňažných pohľadávkach alebo

h) Porušenie práva na súkromie a práva na ochranu osobnosti vrátane poškodenia dobrého mena

2.1.4. Predmet úpravy – zahrnuté predmety pohľadávok

2.1.4.1. Občianske a obchodné veci – všeobecne

Predmet sporu, ktorý patrí do vecnej pôsobnosti európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, sa týka predovšetkým *občianskych a obchodných vecí*. Ako sa uvádza v článku 2 ods. 1, význam tohto výrazu na účely uvedeného nariadenia nezávisí od toho, aký súd alebo tribunál rozhoduje vo veci pohľadávky, ani od vnútroštátneho práva členského štátu. Význam tohto výrazu treba tiež chápať ako význam, ktorý je v súlade s autonómnym výkladom týchto slov, ako sa používa v ostatných nástrojoch EÚ vrátane nariadenia Brusel I a nariadení o európskom exekučnom titule a európskom platobnom rozkaze.

2.1.4.2. Význam pojmu občianske a obchodné veci

Uvedený výraz v nariadení vymedzený nie je, vo všeobecnosti sa však chápe, že existuje rozlíšenie medzi občianskymi vecami na jednej strane a vecami verejného práva na strane druhej, a Súdny dvor vydal v rámci rôznych nástrojov množstvo rozsudkov, ktorými sa určuje rozsah a účinok tohto rozlíšenia. Napriek uvedenému rozlíšeniu Súdny dvor (SD) rozhodol, že existujú určité veci verejného práva, ktoré sa predsa len budú považovať za veci patriace do významu pojmu „občianske a obchodné veci". To však do určitej miery závisí od rozhodnutí, ktoré Súdny dvor prijal pri výklade ostatných nástrojov, najmä nariadenia Brusel I a jeho predchodcu Bruselského dohovoru. Podrobnosti o týchto rozhodnutiach sú uvedené v bode 2.1.5 tejto príručky.

2.1.5. Občianske a obchodné veci – výklad Súdneho dvora Európskej únie

2.1.5.1. Autonómny význam

Súdny dvor v mnohých veciach rozhodol, že na účely zabezpečenia rovnosti a jednotnosti uplatňovania práv a povinností vyplývajúcich z príslušných nástrojov, nemožno termín „občianske a obchodné veci" vykladať vo vzťahu len k jednému právnemu systému, ale je potrebné prisúdiť mu autonómny význam odvodený od cieľov a súboru príslušných právnych predpisov EÚ a všeobecných zásad, ktoré sú základom vnútroštátnych právnych systémov ako celku. Súd zastával názor, že pre rozhodnutie o tom, či spor má alebo nemá občiansky a obchodný charakter, sú relevantné dva prvky:

- predmet sporu, ako aj jeho dôvodnosť a charakter a
- strany sporu a charakter vzťahu medzi nimi.

Pre vyhlásenie úvahy Súdneho dvora Európskej únie v tejto súvislosti pozri vec *Apostolides/Orams,* ([17]) v ktorej Súdny dvor zhrnul svoje stanovisko týmito slovami:

„... treba pripomenúť, že na účely zabezpečenia, a to v rámci možností, rovnosti a jednotnosti práv a povinností, ktoré vyplývajú z nariadenia č. 44/2001 pre členské štáty a dotknuté osoby, je potrebné nevykladať pojem ‚občianske a obchodné veci' ako jednoduchý odkaz na vnútroštátne právo jedného alebo druhého z príslušných štátov. Uvedený pojem sa musí považovať za samostatný pojem, ktorý treba vykladať s odkazom na jednej strane na ciele a systém tohto nariadenia a na druhej strane na všeobecné zásady vyplývajúce zo všetkých vnútroštátnych právnych poriadkov. Autonómny výklad pojmu ‚občianske a obchodné veci' vedie k vylúčeniu niektorých súdnych rozhodnutí z pôsobnosti nariadenia č. 44/2001 vzhľadom na skutočnosti, ktoré sú určujúce pre povahu právnych vzťahov medzi stranami sporu alebo jeho predmet..."

([17]) (Vec C-420/07, Zb. 2009, s. I-3571), najmä body 41 a 42, v ktorých sa odkazuje okrem iného na vec LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG/Eurocontrol (vec C-29/76, Zb. 1976, s. 1541) a novší rozsudok vo veci Lechoritou/Dimisiotis Omospondikis Dimokatias tis Germanias (vec C-292/05, Zb. 2007, s. I-1519).

2.1.5.2. Spory, v ktorých je jednou zo strán verejný orgán

Pokiaľ ide o spory, v ktorých je jednou zo strán sporu verejný orgán, Súdny dvor uviedol, že vec sa nepovažuje za „občiansku ani obchodnú“, ak ide o spor medzi verejným orgánom a súkromnou osobou a verejný orgán koná v rámci výkonu verejnej moci. Z uvedeného dôvodu Súdny dvor zaviedol rozlíšenie medzi spormi známymi ako *acta iure imperii,* ktoré na účely európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v žiadnom prípade nie sú zahrnuté do pojmu „občianske alebo obchodné veci“, a spormi *acta iure gestionis,* pri ktorých zvyčajne ide o spory obchodného charakteru, vykonáva ich štát a sú do uvedeného pojmu zahrnuté. Súdny dvor Európskej únie k tejto otázke zaujal stanovisko aj vo veci *Apostolides,* ([18]) pričom uvedené stanovisko znie:

„...Súdny dvor teda dospel k záveru, že hoci sa na niektoré spory medzi verejným orgánom a osobou súkromného práva môže uvedený pojem vzťahovať, neplatí to v prípade, ak verejný orgán koná v rámci výkonu verejnej moci... Uplatnenie výsad verejnej moci jednou zo strán sporu, keďže tento vykonáva výnimočné právomoci v porovnaní s pravidlami uplatniteľnými na vzťahy medzi jednotlivcami, totiž vylučuje taký spor spomedzi občianskych a obchodných vecí...”

([18]) Citované vyššie v poznámke pod čiarou č. 17.

2.1.5.3. Veci Súdneho dvora Európskej únie, v ktorých sa toto rozlíšenie objasňuje

Rozlíšenie medzi vecami, ktoré patria pod pojem „občianske a obchodné“ a ktoré do významu tohto pojmu nepatria, nie je v praxi vždy jednoduché. Súdny dvor Európskej únie túto otázku preskúmal v mnohých konkrétnych sporoch a príklady na ne sú uvedené v rámčeku na nasledujúcej strane.

Veci Súdneho dvora Európskej únie, v ktorých sa toto rozlíšenie objasňuje

Spory, v ktorých Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že ide o „občianske a obchodné veci“:

Vo veci *Sonntag/Waidmann* (vec C-172/91, Zb. 1993, s. I-1963); spor o náhradu ujmy, ktorú utrpela fyzická osoba v dôsledku spáchania trestného činu je občianskej povahy. Spor však nepatrí do rozsahu pôsobnosti termínu „občianske alebo obchodné veci”, ak je potrebné považovať pôvodcu škody za verejného činiteľa, ktorý konal v rámci výkonu verejnej moci (v tejto veci učiteľ, ktorý vykonával dozor nad žiakmi, nebol uznaný za osobu konajúcu „v rámci výkonu verejnej moci“).

Vo veci *Verein für Konsumenteninformation/Karl Heinz Henkel* (vec C-167/00, Zb. 2002, s. I-8111); návrh podaný organizáciou na ochranu spotrebiteľov ako preventívne opatrenie v úmysle zabrániť obchodníkovi v uplatňovaní neprijateľných zmluvných podmienok v zmluvách so súkromnými osobami.

Vo veci *Gemeente Steenbergen/Baten* (vec C-271/00, Zb. 2002, s. I-10489); žaloba podľa práva na podanie žaloby, ktorou sa verejný orgán domáha, aby osoba, ktorá podlieha súkromnému právu, vrátila sumy, ktoré orgán vyplatil vo forme sociálnej pomoci rozvedenému manželskému partnerovi a dieťaťu tejto osoby za predpokladu, že základ a podrobné pravidlá, ktoré sa vzťahujú na podanie žaloby, zodpovedajú obvyklej právnej úprave vyživovacej povinnosti. Keď sa však žaloba o právo na podanie žaloby zakladá na ustanoveniach, ktorými zákonodarná moc udelila verejnému orgánu jeho výhradné právo, žaloba sa nemôže považovať za podanú v rámci „občianskych vecí“.

Vo veci *Préservatrice foncièreTIARD/Netherlands* (vec C-266/01, Zb. 2003, s. I-4867); žaloba, na základe ktorej sa štát domáha proti osobe podliehajúcej súkromnému právu uzatvorenia záručnej zmluvy podľa súkromného práva s cieľom umožniť tretej osobe poskytnúť záruku, ktorú požadoval a vymedzil daný štát v rozsahu, v akom právny vzťah medzi veriteľom a ručiteľom podľa záručnej zmluvy nezahŕňa výkon právomocí štátu, ktoré presahujú rozsah jeho existujúcich právomocí, podľa pravidiel uplatniteľných na vzťahy medzi súkromnými osobami.

Vo veci *Frahuil SA/Assitalia* (vec C-265/02, Zb. 2004, s. I-1543); žaloba podaná na základe zákonnej subrogácie proti dovozcovi dlhujúcemu colné poplatky ručiteľovi, ktorý tieto poplatky zaplatil colným úradom v rámci plnenia záručnej zmluvy, keď sa v nej zaviazal ručiť za to, že uvedené poplatky zaplatí prepravný agent, ktorý pôvodne dostal pokyn od hlavného dlžníka, aby dlh zaplatil, sa musí považovať za žalobu, na ktorú sa vzťahuje pojem „občianskych a obchodných vecí“.

Vo veci *Apostolides* (pozri vyššie); spor, ktorého predmetom je uznanie a výkon rozhodnutia, ktorým sa ukladá povinnosť nahradiť škodu za nezákonnú držbu nehnuteľnosti, umožnenie držby nehnuteľnosti oprávnenej osobe a jej navrátenie do pôvodného stavu, ako aj ukončenie akéhokoľvek iného protiprávneho zasahovania do nehnuteľnosti, pričom vo veci samej ide o spor medzi jednotlivcami a takto podaná žaloba nesmeruje proti úkonom alebo konaniam, ktoré predpokladajú uplatnenie výsad verejnej moci jednou zo strán sporu, ale proti úkonom jednotlivcov.

Vo veci *Realchemie Nederland BV/Bayer CropScience AG* (vec 406/09, Zb. 2011); spor, ktorého predmetom je uznanie a výkon rozhodnutia, ktorým sa ukladá povinnosť zaplatiť pokutu na účely zabezpečenia dodržania súdneho rozhodnutia vydaného v občianskych a obchodných veciach, a to pre porušenie práv duševného vlastníctva, ktoré v rámci súkromného práva patrili akciovej spoločnosti.

Spory, v ktorých Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že nejde o „občianske a obchodné veci“:

Vo veci *LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG/Eurocontrol* (pozri vyššie); žaloba verejného orgánu vyplývajúca z medzinárodnej zmluvy na výber poplatkov od súkromnej strany za používanie jeho zariadení alebo služieb, keď takéto používanie bolo povinné a poplatky boli stanovené jednostranne.

Vo veci *Holandsko/Rüffer* (C-814/79, Zb. 1980, s. 3807); žaloba verejného orgánu zodpovedného v rámci výkonu verejnej moci za stráženie verejných vodných ciest, ktorý žaloval vlastníka lode o náhradu nákladov vzniknutých pri odstraňovaní havarovaného vraku z uvedených vodných ciest.

Vo veci *Lechoritou/Dimosiotis Omospondikis Dimokatias tis Germanias* ([19]) (pozri vyššie); žaloba o náhradu škody od dotknutého štátu podaná právnymi nástupcami a pozostalými obetí vojnových masakrov spáchaných ozbrojenými silami uvedeného štátu.

([19]) Citované v poznámke pod čiarou č. 17.

2.2. Rozsah pôsobnosti nariadenia – geografická pôsobnosť

2.2.1. Všeobecná geografická pôsobnosť

Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa uplatňuje vo všetkých členských štátoch EÚ okrem Dánska.

2.2.2. Cezhraničné spory – všeobecne

Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa uplatňuje len pre spory vymedzené ako „cezhraničné", t. j. spory, v ktorých má aspoň jedna zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v členskom štáte inom ako v členskom štáte súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci; pre vymedzenie tohto pojmu pozri článok 3 ods. 1. V článku 3 ods. 3 sa ustanovuje, že relevantným okamihom pre určenie, či ide o cezhraničný spor, je dátum, keď sa príslušnému súdu alebo tribunálu doručilo tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky. Netreba zabúdať na to, že skutkový základ pre túto podmienku musí byť uvedený v pohľadávke v časti 5 tlačiva A návrhu na uplatnenie pohľadávky.

2.2.2.1. Navrhovatelia s bydliskom mimo EÚ

Vzhľadom na vymedzenie pojmu „cezhraničný" a s ohľadom na vplyv ustanovení o súdnej právomoci uvedených v nariadení Brusel I môže navrhovateľ s bydliskom alebo obvyklým pobytom v štáte mimo EÚ za určitých okolností využiť európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu proti odporcovi s bydliskom alebo obvyklým pobytom v EÚ. Platilo by to v prípade, že by mal odporca bydlisko alebo obvyklý pobyt v členskom štáte inom ako je štát príslušného súdu, pretože vtedy by uvedený účastník nemal sídlo v rovnakom štáte ako súd, čím by sa splnili podmienky uvedené v článku 3 ods. 1.

2.2.2.2. Odporcovia s bydliskom mimo EÚ

Rovnako si navrhovateľ s bydliskom alebo obvyklým pobytom v členskom štáte EÚ inom, ako je štát príslušného súdu, môže uplatňovať pohľadávku v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu voči odporcovi s bydliskom alebo obvyklým pobytom mimo EÚ. Odôvodnenie, na základe ktorého bude mať súd na tento účel právomoc rozhodnúť, bude v zmysle príslušného nástroja EÚ, napríklad nariadenia Brusel I.

2.3. Uplatniteľnosť – lehota

Od 1. januára 2009 sa nariadenie o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu uplatňuje vo všetkých členských štátoch EÚ okrem Dánska. V rámci uvedeného konania je však možné uplatniť si aj pohľadávku so skorším dátumom, ako je uvedený dátum, ale pod podmienkou, že záväzok, na ktorom sa predmetná pohľadávka zakladá, nebol premlčaný, alebo že v súvislosti s touto pohľadávkou neuplynula žiadna premlčacia lehota podľa príslušného rozhodného práva.

2.4. Vzťah k ostatným nástrojom EÚ

2.4.1. Nariadenie Brusel I([20])

2.4.1.1. Pravidlá o súdnej právomoci

Nariadenie o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu neobsahuje pravidlá týkajúce sa súdnej právomoci, preto sa pri určovaní príslušnosti súdov a tribunálov medzi jednotlivými členskými štátmi EÚ, ako aj pokiaľ ide o štáty mimo EÚ, musia uplatňovať pravidlá ustanovené v nariadení Brusel I. Podrobnejšie vysvetlenie, pokiaľ ide o fungovanie európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, sa uvádza v bode 3.1.1 v časti, ktorá sa zaoberá začatím konania.

2.4.1.2. Uznávanie a výkon rozsudkov

Jedným z kľúčových znakov európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu je zrušenie doložky vykonateľnosti,([21]) čo znamená, že rozsudok vydaný v rámci konania je uznaný a môže byť vykonaný v inom členskom štáte EÚ bez toho, aby musel držiteľ rozsudku získať vyhlásenie vykonateľnosti, ako sa to požaduje v zmysle pravidiel o uznaní a výkone rozsudkov stanovených v nariadení Brusel I. V nariadení sa stanovuje samostatné vykonávacie konanie, a to sa uvádza v jednej z ďalších častí tejto príručky v bode 8.2, v kapitole, ktorá je venovaná uvedenej téme. Treba poznamenať, že použitie ustanovení nariadenia Brusel I týkajúcich sa uznania a výkonu rozsudkov je stále prípustné pri výkone rozsudku vydaného v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, pričom o výbere príslušného postupu rozhoduje osoba, v prospech ktorej bol rozsudok vydaný.

([20]) Pozri nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach („Brusel I"), Ú. v. ES L 12, 16.1.2001, s. 1. Toto nariadenie je predmetom revízie na základe návrhu Európskej komisie, návrh však ešte musia schváliť Rada a Európsky parlament.

([21]) Na tieto účely sa výraz „zrušenie doložky vykonateľnosti" odvoláva na neuplatňovanie prechodných opatrení, ktoré sa uvádzajú v nariadení Brusel I, najmä potreby uplatňovať vyhlásenie vykonateľnosti. V nadväznosti na prijatie nariadenia č. 1215/2012 („nové nariadenie Brusel I") sa pre rozsudky, ktoré patria do jeho rozsahu pôsobnosti, k 10. januáru 2015 zruší konanie o vyhlásenie vykonateľnosti.

2.4.2. Nariadenie o doručovaní písomností [22] a nariadenie o vykonávaní dôkazov

Obe uvedené nariadenia sa uplatňujú pre európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, keďže sa uplatňujú vo všeobecnosti v občianskych súdnych konaniach, v rámci ktorých sa písomnosti z jedného členského štátu EÚ musia doručovať do iného členského štátu, a dôkazy z jedného členského štátu sa musia vykonávať v inom členskom štáte. Nariadenie, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, však obsahuje určité ustanovenia týkajúce sa jednak doručovania písomností a jednak vykonávania dôkazov, ktoré majú pred všeobecnými ustanoveniami v ostatných nástrojoch prednosť. Obsahuje tiež ustanovenia o doručovaní písomností vyplývajúce z nariadenia, ktorým sa ustanovuje európsky exekučný titul, a tie majú, ak sú odlišné, pred pravidlami uvedenými v nariadení o doručovaní písomností tiež prednosť.

(22) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 324, 10.12.2007, s. 79) a nariadenie Rady (ES) č. 1206/2001 o vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 174,27.6.2001, s. 1).

2.4.3. Nariadenia o európskom exekučnom titule a európskom platobnom rozkaze

2.4.3.1. Spoločné znaky s európskym konaním vo veciach s nízkou hodnotou sporu a vzájomné rozdiely

Tieto dve nariadenia možno do určitej miery zaradiť do jednej skupiny s európskym konaním vo veciach s nízkou hodnotou sporu, pretože všetky tieto konania majú určité spoločné znaky, ako sú zjednodušenie pravidiel pre uznanie a výkon rozsudkov prostredníctvom zrušenia doložky vykonateľnosti, ako aj ustanovenie týkajúce sa preskúmania vynesených rozhodnutí a osvedčení vydaných v rámci príslušných konaní, ak nie sú dodržané určité minimálne normy. Na tento účel sa v nariadení o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu, okrem otázok doručovania písomností uvedených v predchádzajúcom bode, uvádzajú určité pravidlá týkajúce sa preskúmania rozhodnutí, ktoré sa uplatňujú pre samotné nariadenie o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu, „vypožičané“ z nariadenia o európskom exekučnom titule.

Ďalším spoločným znakom týchto troch nariadení je, že v praxi uplatňujú zásadu vzájomného uznávania rozsudkov v občianskych veciach. Ich hlavným cieľom je zjednodušiť a zrýchliť cezhraničné uznávanie a výkon práv veriteľov v rámci Európskej únie. V tomto ohľade prispievajú jednak k vytváraniu skutočného priestoru spravodlivosti v Európskej únii, jednak k realizácii jednotného trhu. Každé z uvedených nariadení má iný rozsah

pôsobnosti a nie všetky je možné uplatniť v ktoromkoľvek cezhraničnom občianskom spore.

Okrem toho, že medzi týmito tromi nariadeniami sú určité podobnosti, existuje medzi nimi aj jeden veľmi podstatný rozdiel. Na rozdiel od konaní o európskom exekučnom titule a európskom platobnom rozkaze sa európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu uplatňuje na spory obhajované aj neobhajované. Preto je nevyhnutné, aby sa prípadný navrhovateľ hneď na začiatku rozhodol, ktorý z postupov bude najvhodnejšie uplatniť, pričom toto rozhodnutie bude do veľkej miery závisieť od skutočných okolností sporu, najmä od pravdepodobnosti, či bude alebo nebude obhajovaný, ale samozrejme aj od hodnoty dotknutej pohľadávky.

2.4.3.2. Porovnanie uplatnenia nariadení o európskom exekučnom titule a európskom platobnom rozkaze a európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu

Nariadenie o európskom exekučnom titule – je vhodné uplatniť len vtedy, ak je potrebné vykonať rozsudok v neobhajovanom spore ako výsledok súdneho zmieru alebo ak sa povinnosť ustanoví formou verejnej listiny, ktorá je vykonateľná v členskom štáte pôvodu. Definícia pojmu neobhajovaný spor na tieto účely sa vymedzuje v nariadení o európskom exekučnom titule. V zásade ide o spor, v ktorom nikdy nebola navrhnutá možnosť obhajovať sa, pričom rozsudok bol vynesený v neprítomnosti alebo pre zmeškanie, alebo bol spor pôvodne obhajovaný, neskôr však bola obhajoba stiahnutá.

Nariadenie o európskom platobnom rozkaze – toto konanie je mimoriadne vhodné, ak si chce navrhovateľ uplatniť pohľadávku, ktorá nie je obhajovaná. Navrhovateľ podá návrh na súd, ktorý, v prípade, že návrh prijme, vydá príslušný príkaz a doručí ho odporcovi, pričom ten je následne oprávnený podať oznámenie o námietke, v rámci konania o európskom platobnom rozkaze sa však neuskutoční žiadne ďalšie súdne konanie, pretože ak odporca vznesie proti príkazu námietku, spor sa prestáva riadiť ustanoveniami podľa konania o európskom platobnom rozkaze, ale presúva sa do pôsobnosti všeobecných právnych noriem pre občianske súdne konania. Ak odporca po doručení príkazu proti nemu námietku nepodá, môže navrhovateľ prijať také opatrenia na jeho presadzovanie, aké budú na zabezpečenie platby nevyhnutné. Tento druh konania je mimoriadne vhodný pre navrhovateľov, ktorí riešia viacnásobné nároky, ako je to v prípade dodávateľov energie alebo podobných podnikov uplatňujúcich si pohľadávky voči neplatiacim zákazníkom.

Hoci je rozsah pôsobnosti nariadení o európskom exekučnom titule a európskom platobnom rozkaze podobný, líšia sa v tom, že prostredníctvom nariadenia o európskom exekučnom titule sa osvedčuje výsledok vnútroštátneho súdneho konania ako vhodný pre výkon v inom členskom štáte, zatiaľ čo nariadenie európskom platobnom rozkaze predstavuje samostatné konanie EÚ, ktoré sa z veľkej miery uplatňuje

vo všetkých členských štátoch rovnako. Veriteľ sa musí rozhodnúť, ktorý z uvedených postupov použije na uplatnenie svojho nároku, ktorý je, alebo pravdepodobne je, nesporný. Európsky platobný rozkaz je užitočný najmä pre veriteľa, ktorý si chce uplatniť svoje nároky vo viacerých členských štátoch, pretože pri jeho využití musí pochopiť len jeden postup, a nie rôzne postupy v rámci vnútroštátnych právnych systémov príslušných členských štátov.

Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu treba od ostatných dvoch druhov konaní odlišovať, pretože je prípustné pre obhajované, ale aj neobhajované spory, v ktorých hodnota pohľadávky nepresahuje 2 000 EUR. Z uvedeného dôvodu je toto konanie možné uplatniť v prípade cezhraničných sporov, ktorých predmetom je takáto pohľadávka. Ak navrhovateľ usúdi, že spor nebude obhajovaný, môže byť vhodnejšie uplatniť konanie o európskom platobnom rozkaze, ktoré bude predstavovať jediné konkrétne samostatné konanie EÚ prípustné pre cezhraničné pohľadávky s hodnotou vyššou ako 2 000 EUR.

2.4.4. Iné nástroje EÚ

Netreba zabúdať na to, že existujú rôzne nástroje EÚ, ktoré sa budú uplatňovať na pohľadávky v zmysle európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu z dôvodu vecnej pôsobnosti nariadenia. Dvomi príkladmi takýchto nariadení sú nariadenia Rím I a Rím II o rozhodnom práve, jedno pre zmluvnú a druhé pre mimozmluvnú oblasť. Podľa pravidiel uvedených v týchto nariadeniach sa bude určovať, ktoré právne predpisy sa v súvislosti so sporom v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu majú uplatňovať, rovnako aj pre spory v rámci akéhokoľvek iného konania.

Pri riešení sporov v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu bude potrebné myslieť na to, že v závislosti od konkrétneho predmetu pohľadávky môžu existovať aj iné nástroje EÚ, ktoré sa na uvedený predmet pohľadávky takisto môžu uplatňovať.

Určitá pohľadávka môže napríklad patriť do pôsobnosti nástrojov EÚ týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa a následne teda ustanovenia týchto nástrojov môžu mať v prípade vzniku sporu vplyv na práva a povinnosti strán, ktoré si uplatňujú nárok.

2.5. Vzťah k vnútroštátnemu právu

2.5.1. Vnútroštátne procesné právo

Vnútroštátne právo v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu zohráva dvojakú úlohu. Po prvé, pokiaľ ide o samotné konanie, v nariadení sa jasne uvádza, že ak toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Na druhej strane sa podľa nariadenia v jednotlivých štádiách konania uplatňujú konkrétne ustanovenia vnútroštátneho práva; ako príklad možno uviesť, či v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu je

alebo nie je prípustné podať opravný prostriedok proti rozsudku, prípadne situáciu, keď protipohľadávka presahuje finančný limit pre európske veci s nízkou hodnotou sporu. ([23]) Po druhé sa vnútroštátne procesné právo bude musieť uplatňovať so zreteľom na ciele konania, ako sa uvádzajú v odôvodnení 7 nariadenia. Netreba zabúdať na to, že vnútroštátne procesné právo by sa nielenže nemalo uplatňovať v rozpore s európskym konaním vo veciach s nízkou hodnotou sporu, ale malo by sa uplatňovať tak, aby sa zlepšilo dosahovanie účelu samotného európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu.

2.5.2. Vnútroštátne hmotné právo

Okrem uvedenej všeobecnej procesnej situácie sa bude vnútroštátne hmotné právo najpravdepodobnejšie uplatňovať na predmet akejkoľvek pohľadávky. Rozhodným právom však nemusí byť právo členského štátu súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci pohľadávky, v závislosti od toho, ktoré právo sa má uplatňovať v zmysle príslušných pravidiel uvedených v nástrojoch týkajúcich sa rozhodného práva.

([23]) Pozri bod 9.2 tejto príručky o informáciách o vnútroštátnom procesnom práve, ktoré sa na účely európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu poskytujú.

TRETIA KAPITOLA
Začatie konania

3.1. Súd príslušný pre rozhodovanie vo veci pohľadávky

Keďže v zmysle článku 11 nariadenia sú členské štáty povinné zabezpečiť, aby strany mali pri vyplňovaní tlačív k dispozícii praktickú pomoc, mala by byť vo všetkých členských štátoch takáto pomoc dostupná, a to pokiaľ ide o vyplňovanie tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky, ako aj iných tlačív.

3.1.1. Navrhovateľ musí v tlačive návrhu na uplatnenie pohľadávky uviesť dôvod súdnej právomoci

Pravidlá pre určenie súdu alebo tribunálu, ktorému by sa mal nárok v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu predkladať, možno nájsť na úrovni EÚ aj na vnútroštátnej úrovni. Príslušnosť súdov a tribunálov členských štátov sa určuje podľa pravidiel EÚ upravujúcich súdnu právomoc a v rámci každého členského štátu sa podľa miestnych vnútroštátnych pravidiel určuje, ktorému súdu alebo súdom sa majú európske veci s nízkou hodnotou sporu predkladať. Pre navrhovateľov ide o dôležitú otázku, pretože podľa článku 4 ods. 1 nariadenia je tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky potrebné podať na súd alebo tribunál, ktorý má pri riešení nároku súdnu právomoc a vecnú príslušnosť. Navrhovateľ teda musí v časti 4 tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky uviesť dôvod výberu príslušnej súdnej právomoci. Praktická pomoc pri vyplňovaní tlačív by mala byť k dispozícii vo všetkých členských štátoch, pretože podľa článku 11 členské štáty stranám pri vyplňovaní tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a iných tlačív zabezpečujú praktickú pomoc.

3.1.2. Pravidlá EÚ upravujúce súdnu právomoc

Uplatňujú sa pravidlá ustanovené v nariadení Brusel I. To znamená, že s cieľom určiť, na ktorý súd sa má príslušná pohľadávka predložiť, bude potrebné vypracovať počiatočné posúdenie, pokiaľ ide o to, ktoré pravidlo alebo pravidlá týkajúce sa súdnej právomoci sa pre spor v súvislosti s predmetnou pohľadávkou uplatňujú. Pravidlo alebo pravidlá, ktoré sa budú uplatňovať, budú závisieť od konkrétnych skutočností v danej situácii, pričom jedným zo základných rozdielov bude, či nárok vyplýva zo zmluvného záväzku alebo z mimozmluvného záväzku, napríklad zo záväzku vyplývajúceho zo zavinenia alebo nedbanlivosti odporcu, v dôsledku ktorého navrhovateľovi vznikla strata, ujma alebo škoda.

Aby bolo možné presne stanoviť, ktorý súd alebo súdy majú v spore v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu súdnu právomoc rozhodnúť, je nutné, aby mal potenciálny navrhovateľ prístup k informáciám o pravidlách, ktorými sa riadi vnútorná súdna právomoc členských štátov. Mnohé z členských štátov majú webové stránky, na ktorých sa uvedené informácie dajú nájsť. V zmysle tohto nariadenia sú členské štáty tiež povinné Európskej komisii poskytnúť podrobné informácie o tom, ktoré súdy alebo tribunály sú príslušné posudzovať spor v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, pričom tieto informácie sú následne sprístupnené širokej verejnosti.

Uvedené informácie sú dostupné na Európskom portáli elektronickej justície, ktorý umožňuje prístup na webovú stránku Európskeho justičného atlasu, kde sa uvádzajú informácie o vnútroštátnych právnych predpisoch členských štátov. ([24])

3.1.2.1. Súdna právomoc v spotrebiteľských sporoch

Ide o pravidlá v zmysle nariadenia Brusel I, ktoré upravujú osobitnú súdnu právomoc a uplatňujú sa v spotrebiteľských sporoch. Pojem spotrebiteľ sa vymedzuje ako osoba, ktorá nekoná na podnikateľské účely. Pri určovaní, ktorý súd má právomoc vo veci pohľadávky spotrebiteľa napríklad voči podniku, je mimoriadne dôležité vedieť, ktoré pravidlá v zmysle nariadenia Brusel I sa uplatňujú. Za určitých okolností môže byť spotrebiteľ oprávnený predložiť pohľadávku na súde v členskom štáte, v ktorom má bydlisko alebo obvyklý pobyt, pričom tento súd musí mať v zmysle miestnych vnútroštátnych pravidiel súdnu právomoc rozhodovať v rámci európskych vecí s nízkou hodnotou sporu. V mnohých prípadoch pôjde o súd v mieste bydliska spotrebiteľa. Tieto informácie sú dôležité aj pre ostatné druhy spotrebiteľských sporov vrátane pohľadávok, ktoré si uplatňuje podnik voči spotrebiteľovi, spotrebiteľ voči inému spotrebiteľovi, ako aj pre nároky jedného podniku voči inému podniku.

([24]) Odkazy na Európsky portál elektronickej justície a webovú stránku Atlas nájdete na konci tejto príručky.

3.1.2.2. Pravidlá súdnej právomoci pre spotrebiteľské spory podľa nariadenia Brusel I

V článkoch 15 a 17 nariadenia Brusel I sú uvedené pravidlá pre súdnu právomoc vo veciach spotrebiteľských zmlúv. Týmito pravidlami sa nenahrádzajú ostatné pravidlá uvedené v nariadení, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, ale spotrebiteľom sa nimi poskytuje možnosť ďalšieho výberu miesta na predloženie pohľadávky.

Ak ide o zmluvu:

- o predaji tovaru na splátky,
- o úvere splatnom v splátkach alebo
- uzavretú medzi spotrebiteľom a podnikom, ktorý podniká v členskom štáte bydliska spotrebiteľa, alebo akýmkoľvek spôsobom, napríklad formou reklamy, smeruje takéto činnosti do tohto členského štátu,

môže spotrebiteľ nárok týkajúci sa takejto zmluvy predložiť:

- súdom v členskom štáte, v ktorom má príslušný podnik sídlo, alebo
- súdom v mieste bydliska spotrebiteľa,

pričom podnik môže nárok v rámci takejto zmluvy so spotrebiteľom predložiť len súdom v mieste bydliska spotrebiteľa. V obidvoch prípadoch možno protipohľadávku predložiť súdu, ktorý koná o pôvodnej pohľadávke.

Tieto opatrenia týkajúce sa súdnej právomoci je možné upravovať dohodou medzi spotrebiteľom a podnikom, pokiaľ:

- bola dohoda uzavretá po vzniku sporu, ktorý je predmetom pohľadávky,
- uvedená dohoda spotrebiteľovi umožňuje uplatniť si pohľadávku na iných súdoch, ako sú súdy uvedené v týchto pravidlách, alebo
- bola dohoda uzavretá medzi spotrebiteľom a podnikom, ktorí mali v čase uzavretia zmluvy bydlisko alebo obvyklý pobyt v tom istom členskom štáte, a ak táto dohoda dáva právomoc súdom tohto členského štátu, za predpokladu, že takáto dohoda nie je v rozpore s právom uvedeného štátu.

Poznámky:

1. Ak je zmluva, z ktorej vyplýva pohľadávka, uzavretá medzi spotrebiteľom a podnikom, ktorý síce nemá sídlo v tom istom členskom štáte ako spotrebiteľ, ale má pobočku, zastúpenie alebo inú organizačnú zložku v jednom z členských štátov, na účely sporov vyplývajúcich z činnosti tejto pobočky, zastúpenia alebo inej organizačnej zložky sa považuje za podnik so sídlom v tom istom členskom štáte ako spotrebiteľ.

2. Osobitné spotrebiteľské pravidlá sa vo všeobecnosti neuplatňujú na prepravné zmluvy, s výnimkou tých, ktorých predmetom je zabezpečenie dopravy a ubytovania za jednu cenu, ako je to napríklad v prípade balíkov dovolenkových služieb.

3.1.3. Miestne alebo „vnútroštátne“ pravidlá upravujúce súdnu právomoc

Po rozhodnutí, ktoré pravidlá v zmysle nariadenia Brusel I sa uplatňujú a ktoré súdy v ktorom členskom štáte budú príslušné, sa navrhovateľ bude musieť, s cieľom rozhodnúť, na ktorom súde nárok podá, oboznámiť aj s vnútroštátnymi pravidlami členských štátov, ktorých súdy alebo tribunály sú v zmysle pravidiel EÚ príslušné, a zistiť, ktorý súd alebo súdy môžu byť v zmysle miestneho vnútroštátneho práva príslušné posudzovať európske veci s nízkou hodnotou sporu. Uvedené postavenie sa medzi členskými štátmi líši, keďže na úrovni EÚ nie je regulované.

V členských štátoch, ktoré majú zavedené vnútroštátne konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu alebo podobné konanie, majú súdy s právomocou rozhodovať o sporoch v takomto vnútroštátnom konaní často aj právomoc rozhodovať o európskych veciach s nízkou hodnotou sporu. V ostatných štátoch existujú osobitné pravidlá na určenie, na ktorý súd alebo tribunál budú európske veci s nízkou hodnotou sporu podané, a v niektorých členských štátoch existuje viacero možností v závislosti od predmetu pohľadávky.

Toto si vyžaduje odkazy na zdroje informácií o vnútroštátnych pravidlách členských štátov. Mnohé z členských štátov majú webové stránky, na ktorých tieto informácie uvádzajú, a aj v zmysle nariadenia o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu sú členské štáty povinné uvedené informácie poskytnúť Európskej komisii, ktorá ich následne uverejní.

Tieto ďalšie informácie sú dostupné na Európskom portáli elektronickej justície, ktorý umožňuje prístup na webovú stránku Európskeho justičného atlasu, kde sa uvádzajú aktuálne informácie o vnútroštátnom práve členských štátov. ([25])

3.2. Použitie tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky

V jednej z predchádzajúcich častí tejto príručky sa uvádza, že cieľom európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu je, aby prebiehalo predovšetkým písomne. Z uvedeného dôvodu sa konanie musí začať pomocou tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky, ktoré je stanovené v nariadení a nachádza sa ako tlačivo A v prílohe I tohto nariadenia. Podľa článku 4 ods. 5 nariadenia sú členské štáty povinné zabezpečiť, aby bolo tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky k dispozícii na všetkých súdoch a tribunáloch, na ktorých sa môže začať európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Okrem toho sú podľa článku 11 členské štáty povinné zabezpečiť, aby mali strany pri vyplňovaní tlačív k dispozícii pomoc. Na konci tejto príručky sa nachádza odkaz na elektronickú verziu tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky vo všetkých úradných jazykoch EÚ. Samotné tlačivo návrhu na uplatnenie

([25]) Odkazy na Európsky portál elektronickej justície a webovú stránku Atlas nájdete na konci tejto príručky.

pohľadávky obsahuje podrobné usmernenie k údajom, ktoré má navrhovateľ vyplniť, pričom toto usmernenie by sa malo dôsledne dodržiavať. Existujú však dva osobitné aspekty, ktoré si zasluhujú osobitnú zmienku, a to najmä posúdenie samotnej pohľadávky a otázka, ako postupovať pri úrokoch na účely pohľadávky.

3.2.1. Posúdenie pohľadávky

3.2.1.1. Údaje o pohľadávke

Posúdenie základu a výšky pohľadávky je nevyhnutné pre vyplnenie časti 8 tlačiva A „Údaje o pohľadávke", kde sa pohľadávka bližšie uvádza, ako aj pre určenie, že pohľadávka skutočne nepresahuje finančný limit stanovený pre európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Pokiaľ ide o prvú otázku, je mimoriadne dôležité, aby sa každý samostatný prvok pohľadávky a jej základ uviedli čo najpresnejšie, a to so zreteľom na skutočnosť, že odporca sa môže snažiť pohľadávku odoprieť. Skutkový základ pohľadávky, ktorý sa uvádza v rámčeku 8 tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky, musí byť podložený takým množstvom písomných materiálov, aby súd, ktorému bola pohľadávka doručená, mohol na ich základe určiť hodnotu pohľadávky, základ pohľadávky, ako aj dôkazy na jej podporu. Ak uvedená podmienka nebude splnená, existuje riziko, že súd pohľadávku zamietne ako neodôvodnenú, prípadne si aspoň od navrhovateľa vyžiada doplňujúce informácie, čo bude časovo náročné a spôsobí prieťahy v konaní.

3.2.1.2. Hodnota pohľadávky

Pokiaľ ide o hodnotu pohľadávky, netreba zabúdať, že finančný limit sa uplatňuje pod podmienkou vyňatia akýchkoľvek výdavkov, nákladov a úrokov, ktoré sú k hlavnej pohľadávke pripočítané. Ak hlavná pohľadávka obsahuje viacero samostatných prvkov, mali by sa tieto prvky uvádzať samostatne, súhrnná hodnota jednotlivých prvkov však nesmie presahovať finančný limit, inak predmetná pohľadávka nebude patriť do rozsahu pôsobnosti európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu. ([26])

3.2.2. Postup pri úrokoch

Hoci sa pohľadávka posudzuje bez zohľadnenia nárokovaného úroku, údaj o úroku alebo jeho sadzba musí byť uvedená, rovnako ako aj základ, na ktorom úrok z hlavnej pohľadávky narastal alebo narastá, pričom túto informáciu je nutné uviesť v rámčeku 7 v bode 7.4. Ak sa však samotná hlavná pohľadávka zakladá na žiadosti o zaplatenie úroku, je to potrebné uviesť v bode 7.1 a hodnota pohľadávky sa na základe tejto skutočnosti bude posudzovať ako hlavná pohľadávka, hoci ide o úrok.

([26]) Netreba zabúdať na skutočnosť, že finančný limit bude revidovaný a jeho hodnota možno neostane na úrovni 2 000 EUR.

Príkladom takej situácie môže byť, keď hlavnú pohľadávku predstavuje úrok z úveru, ktorého istinovú časť už odporca splatil.

3.3. Náklady súvisiace s predložením pohľadávky

Vo väčšine členských štátov súdy za prijatie pohľadávky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu účtujú poplatok a k spracovaniu pohľadávky nepristúpia, kým uvedený poplatok nebude zaplatený. To znamená, že najprv je potrebné zistiť, či súd, na ktorý sa má pohľadávka podať a ktorý má súdnu právomoc v zmysle pravidiel EÚ a vnútroštátnych pravidiel, požaduje úhradu poplatku za predloženie pohľadávky. Ak áno, v ďalšom kroku je potrebné zistiť, aká je výška uvedeného poplatku a akým spôsobom by sa mal uhrádzať. Táto informácia je opäť k dispozícii na miestnych webových stránkach, ako aj na stránke Európskej súdnej siete/Atlas, ku ktorej sa bližšie informácie uvádzajú v bode 3.1.2. V každom prípade je potrebné spôsob platby akéhokoľvek druhu poplatku uviesť v rámčeku 6 tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky, v ktorom sa uvádzajú viaceré možnosti.

3.4. Prílohy k tlačivu návrhu na uplatnenie pohľadávky

Keďže cieľom európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu je, aby bolo predovšetkým písomným konaním, všetky potrebné podporné materiály vo forme listinných dôkazov je potrebné zaslať spolu s tlačivom návrhu na uplatnenie pohľadávky. Uvedené materiály sú potrebné na účel potvrdenia hodnoty pohľadávky, základu pohľadávky a dôkazov, o ktoré sa súd bude opierať v prípade, že pôjde o obhajovanú pohľadávku, keďže európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa vzťahuje na obhajované i neobhajované spory.

Toto všetko sa ustanovuje v článku 4 ods. 1 nariadenia a v časti 8 tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky. Napriek tomu, že súd si od navrhovateľa môže vyžiadať doplňujúce informácie, ktoré sa bližšie uvádzajú v bode 5.2 tejto príručky, ak informácie doručené s tlačivom návrhu na uplatnenie pohľadávky spolu s informáciami uvedenými v samotnom tlačive návrhu na uplatnenie pohľadávky nepostačujú na odôvodnenie pohľadávky, existuje riziko, že pohľadávka bude zamietnutá, preto je lepšie doručiť všetky relevantné informácie pri predkladaní tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky, pričom netreba nikdy zabúdať na možnú potrebu prekladu a na súvisiace náklady.

3.5. Podanie pohľadávky na súd

V článku 4 ods. 1 nariadenia sa spresňuje, že pohľadávku možno podať poštou alebo akýmkoľvek iným komunikačným prostriedkom, ako je fax alebo elektronická pošta, ktorý je prijateľný pre členský štát, v ktorom sa začína európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Z uvedeného dôvodu je pre navrhovateľa dôležité, aby vedel, ktoré komunikačné prostriedky sú prijateľné pre súd, na ktorý sa musí tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky podať, aby sa začalo konanie.

Uvedené skutočnosti sú stanovené v zmysle vnútroštátnych konaní členských štátov a informácie o nich by mali byť dostupné rovnakým spôsobom ako ostatné informácie o týchto konaniach.

Navrhovateľ musí dávať pozor, aby zistil, čo a v akej forme súd vyžaduje, pokiaľ ide o podporné materiály, najmä dokumentačné, ale aj ostatné materiály, ktoré by sa mohli použiť ako dôkazy. Nie všetky súdy prijímajú kópie dokumentačných materiálov, či už skenované alebo iné, a súd môže v zmysle svojich vnútroštátnych pravidiel vykonávania dôkazov požadovať ich originály. V závislosti od presného stanoviska v tejto súvislosti sa preto môže stať, že nebude možné poslať podporné materiály elektronicky, a to napriek tomu, že súd by pohľadávku mohol prijať v elektronickej podobe, takže by bolo zmysluplnejšie poslať tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky s dokumentačným materiálom iným spôsobom, ktorý je pre súd prijateľný. ([27])

([27]) Hoci niektoré súdy prijímajú tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky aj v elektronickej podobe a ďalšie budú ich príklad nasledovať, nie je isté, či uvedené súdy prijmú aj sprievodný dokumentačný materiál v elektronickej podobe; žiadne ustanovenie nariadenia súdom nebráni, aby prijímali všetky dokumenty v elektronickej podobe, pričom ostáva len dúfať, že sa táto situácia postupne zlepší, pretože by sa tým podporil celkový cieľ, aby európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu bolo jednoduché, rýchle a za relatívne nízke náklady pre používateľov.

3.6. Jazyk

Podľa článku 6 ods. 1 sa tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky musí predkladať v jednom z jazykov, v akom sa vedie konanie súdu alebo tribunálu, čo sa vzťahuje aj na akýkoľvek opis príslušných podporných dokumentov v časti 8.2 tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky. Pre ostatné tlačivá a písomnosti pozri tiež bod 4.7. V členských štátoch, v ktorých existuje niekoľko „úradných“ jazykov, treba dávať pozor, aby bol zvolený ten správny jazyk. Niektoré členské štáty prijímajú pohľadávky aj v inom jazyku ako úradnom. ([28]) Nemalo by sa zabúdať ani na skutočnosť, že odporca je oprávnený odmietnuť doručenie tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a priložených dokumentov, ak neboli splnené jazykové podmienky doručovania písomností. Bližšie informácie sa uvádzajú v bode 4.2 tejto príručky a v poznámke pod čiarou č. 32. Treba poznamenať, že ak je na účely článku 6 ods. 3 potrebné zabezpečiť preklad, zodpovednosť za jeho predloženie, a teda aj za náklady na jeho vypracovanie, má strana, od ktorej si ho súd vyžiada. To isté sa vzťahuje aj na situácie, keď strana odmietla prijať doručenie písomnosti, pretože nie je v správnom jazyku, ako sa uvádza v článku 6 ods. 3.

([28]) Informácie o jazykoch, ktoré sa vyžadujú alebo sú povolené, možno nájsť aj na vnútroštátnych webových stránkach alebo na stránke Európskeho justičného atlasu/siete.

ŠTVRTÁ KAPITOLA

Postup po doručení pohľadávky na súd

4.1. Oprava alebo doplnenie tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky navrhovateľom

4.1.1. Súd skontroluje tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky

Prvá vec, ktorú musí súd urobiť po doručení tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a podporných materiálov a skôr než, doručí písomnosti odporcovi, je skontrolovať, či bolo tlačivo riadne vyplnené v súlade s požiadavkami nariadenia. Ak to tak nie je a pokiaľ sa súd od začiatku nedomnieva, že pohľadávka je neodôvodnená alebo úplne neprípustná, pričom v takom prípade môže pohľadávku zamietnuť, môže súd navrhovateľa požiadať o doplnenie alebo opravu tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky, prípadne o predloženie doplňujúcich informácií alebo dokumentov. Tieto skutočnosti sa uvádzajú v článku 4 ods. 4.

4.1.2. Súd navrhovateľa informuje, ak je pohľadávka mimo rozsahu pôsobnosti európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu

Ak sa súd domnieva, že pohľadávka, hoci riadne uvedená a odôvodnená, nepatrí do rozsahu pôsobnosti nariadenia, napríklad ak predmet uvedenej pohľadávky nemôže predstavovať základ pre pohľadávku v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, prípadne ak jej hodnota presahuje finančný limit pre európske konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, musí o tejto skutočnosti navrhovateľa v zmysle článku 4 ods. 3 nariadenia upovedomiť. ([29]) Navrhovateľ sa následne môže rozhodnúť, že pohľadávku vezme späť, alebo ak tak neurobí, bude súd v zmysle článku 4 ods. 3 musieť konať v súlade s príslušným vnútroštátnym postupom.

4.1.3. Navrhovateľ môže pri vyplňovaní tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky požiadať o pomoc

Keďže proces opravy istý čas trvá, je vždy v záujme navrhovateľa, aby sa ubezpečil, že už pri prvom podaní je tlačivo riadne vyplnené a podané súdu spolu so všetkými potrebnými podpornými dokumentmi. V tejto súvislosti by mal mať navrhovateľ možnosť požiadať o pomoc pri vyplňovaní tlačív, čo v zmysle článku 11 zabezpečujú členské štáty. V mnohých členských štátoch poskytujú túto pomoc zamestnanci súdu, postupy sa však líšia.

([29]) Ak súd rozhodne, že pohľadávku prijme, ale bude v jej veci konať podľa príslušného vnútroštátneho postupu, mal by o tomto rozhodnutí informovať navrhovateľa, pričom niektoré členské štáty majú na tento účel aj stanovené tlačivo. Niektoré členské štáty majú stanovené tlačivá, ktoré okrem tlačív stanovených podľa nariadenia v súvislosti s európskym konaním vo veciach s nízkou hodnotou sporu tiež používajú.

4.1.4. Žiadosť o doplnenie alebo opravu tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky určená navrhovateľovi

Uvedená žiadosť sa podáva vo forme tlačiva B, ktoré je stanovené v nariadení. Tlačivo B sa môže použiť aj v prípade, že tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky nebolo predložené v jazyku, v akom sa vedie konanie, pričom sa ním navrhovateľ požiada, aby predložil tlačivo v správnom jazyku. Súd v tlačive stanoví dátum, do kedy musí navrhovateľ predložiť požadované informácie alebo zaslať späť opravené tlačivo. V článku 14 ods. 2 nariadenia sa stanovuje, že vo výnimočných prípadoch môže súd uvedenú lehotu predĺžiť. Ak navrhovateľ tejto žiadosti včas nevyhovie alebo ak tlačivo stále nebude vyplnené správne, prípadne v príslušnom jazyku, súd pohľadávku zamietne. Cieľom tohto zamietnutia je nerozhodovať vo veci pohľadávky, ktorú možno opätovne predložiť v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, prípadne v rámci príslušného vnútroštátneho konania.

4.2. Zaslanie tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky odporcovi

4.2.1. Súd pošle kópiu tlačiva A návrhu na uplatnenie pohľadávky a tlačivo C

Pokiaľ súd rozhodol, že pohľadávku možno ďalej riešiť ako európske veci s nízkou hodnotou sporu, či už v podobe, ako ju navrhovateľ predložil pri prvom podaní, alebo po oprave tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky, prípadne po poskytnutí doplňujúcich informácií alebo dokumentov zo strany navrhovateľa, súd následne pošle kópiu tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a podporných dokumentov odporcovi spolu s tlačivom C na odpoveď, ktorého prvú časť vyplní súd. ([30])

4.2.2. Lehota

Uvedené dokumenty sa odporcovi odošlú do 14 dní od doručenia správne vyplneného tlačiva na uplatnenie pohľadávky na účely európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Lehota začne plynúť buď dňom prvého doručenia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky, ak sa nepožadovala žiadna oprava ani doplňujúce informácie, alebo od príslušného neskoršieho dátumu, ktorým sa zohľadňuje lehota stanovená v žiadosti o opravu alebo doplnenie tlačiva či poskytnutie doplňujúcich informácií adresovanej navrhovateľovi.

4.2.3. Spôsoby doručovania písomností

4.2.3.1. Doručenie poštou s potvrdením o prijatí – článok 13 ods. 1

Podľa článku 13 ods. 1 je súd povinný tlačivo C na odpoveď spolu s kópiou tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a podporných

([30]) Treba venovať pozornosť jazyku tlačív – pozri bod 4.2.3, ktorý sa týka požiadaviek na doručovanie písomností; niektoré súdy posielajú tlačivá v oboch jazykoch, v jazyku konania aj v jazyku príjemcu.

dokumentov poslať poštou s potvrdením o prijatí s uvedením dátumu prijatia. ([31])

4.2.3.2. Štandardné pravidlá pre doručovanie písomností – článok 13 ods. 2

Ak doručenie písomností poštou nie je možné vykonať, v nariadení sa stanovuje, že doručenie písomností na účely európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu možno uskutočniť aj akýmkoľvek iným spôsobom stanoveným v nariadení o európskom exekučnom titule. Pokiaľ ide o tieto štandardné pravidlá pre doručovanie, pozri články 13 a 14 nariadenia o európskom exekučnom titule. Treba však zdôrazniť, že ide o štandardné pravidlá pre doručovanie písomností prevzaté z nariadenia o európskom exekučnom titule, ktoré sa majú uplatňovať len vtedy, ak doručenie písomnosti nie je možné vykonať spôsobom stanoveným v článku 13 ods. 1 nariadenia o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Viac podrobností o uvedených štandardných pravidlách možno nájsť v rámčeku o doručovaní písomností ďalej v texte.

([31]) Ak sa doručenie písomnosti musí uskutočniť v inom členskom štáte, písomnosti sa musia z jedného do druhého členského štátu doručiť v súlade s nariadením o doručovaní písomností.

Štandardné pravidlá doručovania písomností podľa článkov 13 a 14 nariadenia o európskom exekučnom titule

4.2.3.2.1. Doručenie s dokladom o prijatí zo strany príjemcu alebo zástupcom príjemcu

Súhrnne sú prípustné spôsoby doručovania písomností s dokladom o prijatí, ktoré sa uvádzajú v článku 13 nariadenia o európskom exekučnom titule, takéto:

- osobné doručenie s potvrdením o prijatí, ktoré je podpísané príjemcom,
- vyhlásenie podpísané príslušnou osobou, ktorá uskutočnila doručenie, v ktorom je uvedené, že príjemca prijal písomnosť alebo ju bezdôvodne odmietol prijať. ([32])

([32]) V tejto súvislosti netreba zabúdať najmä na právo odmietnuť doručenie písomnosti podľa článku 8 nariadenia o doručovaní písomností [nariadenie (ES) č. 1393/2007], pokiaľ písomnosti nie sú napísané v jazyku alebo k nim nie je pripojený preklad do jazyka, ktorému príjemca rozumie, alebo do úradného jazyka prijímajúceho členského štátu, alebo do jedného z úradných jazykov miesta, kde sa majú doručiť; pozri aj odôvodnenie 12 k nariadeniu; to však neznamená, že je odporca oprávnený odmietnuť doručenie písomnosti, ktorá nie je v jazyku uvedeného členského štátu, ak je jazyku písomnosti schopný porozumieť; v tejto súvislosti pozri vec SD č. C14/07 – *Ingenieurbüro Michael Weiss und Partner GbR a Industrie – und Handelskammer Berlin/Nicholas Grimshaw& Partners Ltd.*

- doručenie poštou doložené potvrdením o prijatí, ktoré príjemca podpísal, ([33])
- elektronické doručenie doložené potvrdením o prijatí, ktoré podpísal príjemca.

4.2.3.2.2. Doručenie bez dokladu o prijatí zo strany príjemcu alebo zástupcom príjemcu

Podobne sú prípustné spôsoby doručovania písomností bez dokladu o prijatí, ktoré sa uvádzajú v článku 14 nariadenia o európskom exekučnom titule, takéto:

- osobné doručenie na osobnú adresu príjemcu osobám, ktoré žijú v tej istej domácnosti ako príjemca alebo sú tam zamestnané,
- v prípade samostatne zárobkovo činného príjemcu alebo právnickej osoby sa môže doručenie vykonať do prevádzkarne príjemcu osobám, ktoré príjemca zamestnáva,
- uloženie dokumentu do poštovej schránky príjemcu,
- uloženie dokumentu na pošte alebo u príslušných orgánov verejnej správy a vloženie písomného oznámenia o tomto uložení do poštovej schránky príjemcu, za predpokladu, že písomné oznámenie jasne uvádza charakter písomnosti ako súdnej písomnosti alebo právny dôsledok oznámenia, a teda že sa doručenie uskutočnilo a začínajú plynúť lehoty.

Ak sa uplatní niektorý z uvedených štyroch spôsobov, doručenie sa potvrdzuje prostredníctvom:

- potvrdenia o prijatí podpísaného osobou, ktorej boli písomnosti doručené, alebo
- dokumentu podpísaného príslušnou osobou, ktorá uskutočnila doručenie, s uvedením spôsobu doručenia, dátumu doručenia, ako aj mena osoby, ktorej bol dokument doručený, a jej vzťah k príjemcovi.

Doručenie písomnosti môže byť vykonané aj:

- poštou bez dokladu o prijatí, ak má príjemca adresu v členskom štáte, v ktorom sa nachádza súd konajúci vo veci pohľadávky,
- elektronickými prostriedkami s automatickým potvrdením o doručení, za predpokladu, že príjemca vopred výslovne súhlasil s týmto spôsobom doručovania.

Poznámka: doručenie niektorým z uvedených spôsobov je neprípustné, ak adresa dlžníka nie je s určitosťou známa.

([33]) Ide o spôsob podobný tomu, ktorý sa stanovuje podľa článku 13 ods. 1 nariadenia o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu – pozri bod 4.2.3.1.

4.3. Čo je odporca po doručení tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky oprávnený urobiť

Po doručení tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky je odporca oprávnený:

- odpovedať do 30 dní po doručení tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky:
  - tak, že vyplní časť II tlačiva C na odpoveď a zašle ho späť súdu spolu so všetkými príslušnými podpornými dokumentmi, alebo
  - akýmkoľvek iným vhodným spôsobom bez použitia tlačiva na odpoveď,
- neodpovedať – v takom prípade súd vydá rozsudok o pohľadávke do 30 dní od dátumu doručenia.

Odporca je v ktorejkoľvek svojej odpovedi okrem iného oprávnený:

- pripustiť pohľadávku alebo spor, a to v plnej miere alebo čiastočne,
- napadnúť dôvod súdnej právomoci, na ktorom sa pohľadávka zakladá,
- napadnúť pohľadávku argumentovaním:
  - že nepatrí do vecnej pôsobnosti európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu; na tento účel je určený bod I v časti II tlačiva C na odpoveď, alebo
  - že nejde o cezhraničný spor v zmysle článku 3 nariadenia,

- uviesť, že hodnota pohľadávky, ak je nepeňažná, presahuje limit stanovený pre európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu,
- poprieť pohľadávku z hľadiska jej vecnej podstaty alebo nárokovanej sumy,
- uviesť v bode 2 časti II tlačiva na odpoveď, aké svedecké a iné dôkazy je potrebné predložiť, a pripojiť všetky príslušné podporné dokumenty,
- požiadať v bode 3 tlačiva na odpoveď o nariadenie ústneho pojednávania a
- uviesť na tlačive A návrhu na uplatnenie pohľadávky protipohľadávku a spolu so všetkými príslušnými podpornými dokumentmi a tlačivom na odpoveď ju predložiť.

Poznámka: Odporca neposiela navrhovateľovi žiadne písomnosti. Podľa článku 5 ods. 4 a článku 5 ods. 6 nariadenia je táto povinnosť na strane súdu.

4.4. Pohľadávka alebo protipohľadávka presahuje stanovený limit

Ak odporca uvedie, že hodnota nepeňažnej pohľadávky presahuje finančný limit stanovený pre európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, súd vo veci rozhodne do 30 dní od odoslania odpovede navrhovateľovi. V prípade, že odporca predloží protipohľadávku, je navrhovateľ podobným spôsobom oprávnený uviesť, že protipohľadávka presahuje finančný limit. Z podmienok stanovených v článku 2 ods. 1 a článku 5 ods. 5 použitých na protipohľadávku podľa článku 5 ods. 7 vyplýva, že navrhovateľ a odporca môžu v rámci konania v tomto ohľade vzájomne poprieť stanovisko druhej strany. Rozhodnutie v tejto súvislosti nepredstavuje rozhodnutie vo veci pohľadávky alebo protipohľadávky, ale rozhodnutie, pokiaľ ide o otázku, či pohľadávka patrí alebo nepatrí do rozsahu pôsobnosti tohto konania. ([34]) V článku 5 ods. 5 a článku 5 ods. 7 nariadenia sa uvádza, že rozhodnutie súdu v tejto otázke nemožno samostatne napadnúť.

4.5. Protipohľadávka

Ako sa uvádza v článku 5 ods. 7, pokiaľ odporca predloží protipohľadávku, všetky ustanovenia nariadenia, najmä článok 4, článok 5 ods. 3 a ods. 5 a tiež článok 2, sa budú na protipohľadávku vzťahovať rovnako ako na hlavnú pohľadávku. To znamená, že protipohľadávka musí patriť do rozsahu pôsobnosti nariadenia a že sa ustanovenia o začatí konania uplatňujú aj na protipohľadávku. ([35]) Pokiaľ ide o protipohľadávku, uplatňujú sa tieto doplňujúce body:

([34]) Pozri aj bod 4.1.2 tejto príručky, v ktorom sa uvádza, k čomu dôjde, ak pohľadávka alebo protipohľadávka nepatria do rozsahu pôsobnosti európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu.

([35]) V tejto súvislosti pozri tretiu kapitolu tejto príručky, na ktorú je potrebné odkázať.

- Súd navrhovateľovi doručí protipohľadávku spolu s príslušnými podpornými dokumentmi do 14 dní od jej prijatia.
- Navrhovateľ je povinný na protipohľadávku odpovedať do 30 dní od jej doručenia.
- Ak hodnota protipohľadávky presahuje finančný limit uvedený pre európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, celý spor, t. j. pohľadávka ani protipohľadávka, nepatrí do rozsahu pôsobnosti európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, a bude sa riešiť v rámci príslušného konania v členskom štáte, v ktorom sa nachádza súd konajúci v tejto veci, a to na tomto súde alebo na inom súde príslušnom v zmysle vnútroštátneho práva.

Poznámka: Pohľadávka a protipohľadávka sa na účely ocenenia považujú za samostatné pohľadávky. Opäť to vyplýva zo skutočnosti, že článok 2 sa v zmysle článku 5 ods. 7 uplatňuje na protipohľadávku. Ďalej z toho vyplýva, že neplatí, že na to, aby sa spor naďalej riešil ako európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, by súhrnná hodnota pohľadávky a protipohľadávky mala byť v rámci finančného limitu; súd teda pri prijímaní uvedeného rozhodnutia nie je povinný skúmať príslušné hodnoty pohľadávky a protipohľadávky.

4.6. Lehoty

Treba pripomenúť, že pre všetky štádiá európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa uplatňujú pevné lehoty, a mimoriadne dôležité je, aby sa dodržiavali pri začatí konania a vtedy, keď súd začne posudzovať jednotlivé otázky. Pre zabezpečenie zrýchleného konania majú kľúčový význam predovšetkým lehoty stanovené v článku 5, najmä lehoty súvisiace s doručovaním písomností a s odpoveďami odporcu a navrhovateľa, v závislosti od toho, ako sa pohľadávka vyvíja. Podľa článku 14 ods. 2 môže súd predĺžiť lehotu stanovenú pre odporcu v súvislosti s odpoveďou na pohľadávku v zmysle článku 5 ods. 3, ako aj lehotu pre navrhovateľa v súvislosti s odpoveďou na protipohľadávku v zmysle článku 5 ods. 6, ale len vo výnimočných prípadoch.

4.7. Jazyk

Netreba zabúdať na to, že pravidlá, ktoré platia pre jazyk použitý v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v súvislosti s odpoveďou odporcu, protipohľadávkou či odpoveďou na ňu, ako aj v súvislosti s akýmikoľvek podpornými dokumentmi protipohľadávky, sú rovnaké ako pre hlavnú pohľadávku; v tejto súvislosti sa odkazuje na bod 3.6 tejto príručky.

PIATA KAPITOLA
Zisťovanie skutkového stavu

5.1. Povinnosť súdu, pokiaľ ide o skutočnosti, ktoré sú predmetom sporu

5.1.1. Súd iniciuje zisťovanie skutkového stavu

Súdu ako prvému prislúcha povinnosť zistiť celkový skutkový stav sporu vo veci pohľadávky alebo protipohľadávky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Dôvodom je to, že v zmysle príslušných ustanovení nariadenia, t. j. článku 4 ods. 4, článku 7 ods. 1 a článku 9 ods. 1, má súd povinnosť tak konať a informovať strany sporu, aké informácie od nich súd požaduje, aby mohol vydať rozhodnutie o sporných záležitostiach. Takto súd zodpovedá za riadenie a kontrolu konania, pričom zámerom je, aby súd zabezpečil splnenie cieľov nariadenia, ktoré spočívajú v zrýchlenom, jednoduchom a finančne pomerne menej náročnom konaní.

5.1.2. Súd určuje spôsob vykonávania dôkazov a ich charakter

Na tieto účely sa v článku 9 ustanovuje, že súd určí spôsoby vykonávania dôkazov, pričom vykoná dôkaz vypočutím svedkov alebo znaleckým posudkom, len ak to bude na vydanie rozsudku nevyhnutné. Pri posudzovaní tejto otázky musí súd zohľadňovať náklady spojené s uvedeným vykonávaním dôkazov, a to na základe politiky, ktorá je okrem iného stanovená aj v článkoch 1 a 16 a v odôvodnení 29 a v rámci ktorej sa uvádza, že cieľom európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu by malo byť zníženie nákladov na vymáhanie cezhraničných pohľadávok s nízkou hodnotou sporu. V článku 5 ods. 1 sa uvádza, že súd je oprávnený rozhodnúť, či je na účely zisťovania skutkového stavu potrebné ústne pojednávanie, konanie ústneho pojednávania však nie je povinné a súd je oprávnený vykonať dôkazy bez ústneho pojednávania.

5.2. Doplňujúce informácie zo strany navrhovateľa a odporcu

Ako sa uvádza v bode 4.1 tejto príručky a ako sa ustanovuje v článku 4 ods. 4 a článku 5 ods. 7, môže súd po doručení tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky alebo protipohľadávky, ak to považuje za nevyhnutné, strany sporu požiadať, aby predložili ďalšie informácie. Keďže súd je povinný zistiť skutkový stav a určiť sporné body v súvislosti s pohľadávkou, je podľa článku 7 ods. 1 písm. a) oprávnený žiadať ďalšie informácie týkajúce sa pohľadávky aj po prijatí odpovede na pohľadávku alebo po doručení protipohľadávky. Súd stanoví lehotu, do konca ktorej je potrebné predložiť uvedené informácie, pričom v zmysle článku 14 ods. 2 môže súd vo výnimočných prípadoch túto lehotu predĺžiť. Podľa článku 7 ods. 3 v spojení s článkom 14 ods. 1 je súd povinný stranu, ktorej je žiadosť adresovaná, informovať o následkoch nedodržania tejto lehoty, pričom toto môže viesť k vydaniu rozhodnutia v neprospech dotknutej strany, prípadne k zamietnutiu pohľadávky. Všetky uvedené ustanovenia majú za cieľ posilniť úlohu súdu, pokiaľ ide o riadenie sporu, aby bolo možné zabezpečiť zrýchlené prijatie rozhodnutia.

5.3. Súd rozhodne o konaní ústneho pojednávania

5.3.1. Súd nariadi ústne pojednávanie, iba ak je to potrebné

Ako sa uvádza v predchádzajúcej časti, úlohou súdu je rozhodnúť, či v záujme určenia skutkového stavu nariadi ústne pojednávanie. Vyplýva to zo zásady ustanovenej v článku 5 ods. 1, že európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je predovšetkým písomné, a súd by mal nariadiť ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné pre rozhodnutie v niektorej zo sporných skutkových otázok, v ktorých nevie rozhodnúť iným spôsobom, napríklad vyžiadaním doplňujúcich informácií od jednej alebo oboch strán sporu, prípadne ak o to požiada niektorá zo strán.

Z uvedeného tiež vyplýva, že súd rozhodnutie o nariadení alebo nenariadení ústneho pojednávania prijíma samostatne vo vzťahu ku každému sporu, pričom zohľadní konkrétne sporné skutočnosti, ako aj informácie, ktoré sú prístupné a môže ich získať bez ústneho pojednávania. Súd by mal pri výkone svojich funkcií v zmysle článku 5 ods. 1 a uplatňovaní všeobecnej zásady, že európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa považuje za konanie založené na písomných dokumentoch, v rámci ktorého sa ústne pojednávanie koná len výnimočne, rozhodovať o nariadení alebo nenariadení ústneho pojednávania samostatne pre každý spor, pričom sa zohľadnia všetky okolnosti jednotlivých sporov, a nemal by uplatňovať všeobecnú politiku nariaďovania ústnych pojednávaní pre každý spor v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu.([36]) Pri rozhodovaní o nariadení alebo nenariadení ústneho pojednávania súdy posúdia také otázky, ako sú náklady a vhodnosť.

5.3.2. Súd môže odmietnuť nariadiť ústne pojednávanie

Súd však aj v prípade, že o nariadenie ústneho pojednávania požiada jedna zo strán sporu, môže toto ústne pojednávanie zamietnuť, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti sporu ústne pojednávanie nie je v záujme vyriešenia otázok a spravodlivého vedenia sporu potrebné. Pri rozhodovaní o nariadení alebo nenariadení ústneho pojednávania, ako aj v priebehu ústneho pojednávania musí súd rešpektovať právo na spravodlivé súdne konanie a na zásadu kontradiktórneho konania, ako sa uvádza v odôvodnení 9. Ak súd žiadosť o nariadenie ústneho pojednávania zamietne, musí dôvody zamietnutia uviesť písomne, v článku 5 ods. 1 sa však uvádza, že rozhodnutie o zamietnutí takejto žiadosti nemôže samostatne predstavovať predmet opravného prostriedku ani preskúmania.

([36]) Pre všeobecné informácie, pokiaľ ide o povinnosť súdu rozhodnúť o nariadení ústneho pojednávania, pozri bod 5.6.2 tejto príručky a odôvodnenie 9.

5.4. Otázky súvisiace s dôkazmi

V článku 9 ods. 1 sa jasne uvádza, že súd určí spôsob vykonávania dôkazov a rozsah dôkazov potrebných na vydanie rozsudku. Rozhodnutia v týchto veciach musí súd prijímať podľa pravidiel, ktoré sa vzťahujú na prípustnosť dôkazov, a tie sú súčasťou rozhodného práva platného pre konania na dotknutom súde, a teda vnútroštátneho procesného práva. V článku 9 ods. 2 sa ustanovuje, že ak to umožňuje právo a konanie, môže súd pripustiť písomné vyhlásenia.

Súd musí zohľadňovať cieľ, aby bolo konanie čo najrýchlejšie a najúspornejšie, a v článku 9 ods. 3 sa uvádza, že súd teda musí využiť najjednoduchšie a najmenej zaťažujúce spôsoby vykonávania dôkazov, ktoré zodpovedajú uvedeným normám. Pri vykonávaní dôkazov z iného členského štátu EÚ, bude súd musieť posudzovať postupy, ktoré boli stanovené v rámci príslušných pravidiel EÚ, najmä postupy stanovené v zmysle nariadenia o vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach. ([37]) Podľa článku 9 ods. 2 musí súd pri rozhodovaní, či si vyžiada alebo nevyžiada znalecký posudok alebo ústne svedecké výpovede, brať do úvahy náklady na vykonanie dôkazov.

([37]) Nariadenie (ES) č. 1206/2001.

5.5. Využitie informačných a komunikačných technológií (IKT)

V článku 8 a článku 9 ods. 1 sa stanovuje, že súd by mal podporovať využívanie IT komunikácie prostredníctvom videokonferencie alebo telekonferencie pri konaní ústneho pojednávania alebo pri vykonávaní dôkazov. To by malo pomôcť udržať náklady na minimálnej úrovni a zrýchliť priebeh konania, hoci využívanie IKT závisí od dostupnosti potrebného technického vybavenia. Vzhľadom na dostupnosť uvedeného IKT vybavenia sa s jeho využitím môže ušetriť čas a finančné prostriedky, a to najmä v situáciách, keď súd výnimočne rozhodne o vypočutí ústnych výpovedí svedkov z iného členského štátu. V prípade potreby môže súd opäť využiť ustanovenia nariadenia o vykonávaní dôkazov pre zjednodušenie procesu cezhraničného vykonávania dôkazov. ([38])

([38]) Pozri tiež odôvodnenie 20 a poznámku pod čiarou č. 24; na účely dôkazov pozri tiež Praktickú príručku pre používanie videokonferencie v súlade s nariadením o vykonávaní dôkazov – http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_videoconferencing_sk.pdf.

5.6. Úloha súdu

5.6.1. Súd určuje konanie

Kľúčovými cieľmi európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu stanovenými v článku 1 nariadenia sú zrýchlenie, zjednodušenie konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch v rámci EÚ a zníženie nákladov, čím sa zjednoduší prístup k spravodlivosti. ([39]) Pri plnení týchto cieľov majú súdy kľúčovú úlohu iniciovať kontroly a určovať postup, ktorý treba v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu dodržiavať, ako aj primeraným spôsobom uplatňovať vnútroštátne procesné právo.

Okrem určovania rozsahu dôkazov a spôsobu ich vykonávania musí súd vo všeobecnosti riadiť konanie sporu v súlade so zásadami kontradiktórneho konania a právom na spravodlivé súdne konanie. V článku 12 ods. 3 sa súdu navyše ukladá povinnosť, aby sa vždy, keď je to vhodné, snažil o dosiahnutie zmieru medzi stranami sporu, pričom táto povinnosť sa neobmedzuje len na ústne pojednávanie, ale vzťahuje sa na celé konanie o pohľadávke a protipohľadávke.

([39]) Pozri aj odôvodnenia 5, 7 a 8.

5.6.2. Súd strany sporu informuje o procesnoprávnych otázkach

Povinnosť súdu kontrolovať a určovať postup v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa posilňuje v zmysle článku 12 ods. 2, ktorým sa súdu ukladá aj povinnosť podporovať strany sporu, pokiaľ ide o procesnoprávne veci, a to poskytovaním informácií o procesnoprávnych otázkach, pričom z odôvodnenia 9 vyplýva, že súd musí v záujme zabezpečenia spravodlivosti konania voči obidvom stranám sporu postupovať rovnakým spôsobom. Povinnosť informovať strany o procesnoprávnych otázkach si súd môže v závislosti od vnútroštátnych postupov plniť rôznym spôsobom. Dá sa jej vyhovieť napríklad ústne počas súdneho konania alebo prostredníctvom elektronickej komunikácie, ako je elektronická pošta alebo telekonferencia, prípadne inými spôsobmi, ktoré sú povolené v zmysle vnútroštátneho práva. ([40]) V článku 12 ods. 1 sa ustanovuje, že súd od strán nevyžaduje, aby vykonali akékoľvek právne posúdenie pohľadávky, čím je táto úloha prenechaná súdu. Na účely európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu by súd alebo tribunál mal byť obsadený aspoň jednou osobou, ktorá je kvalifikovaná vykonávať funkciu sudcu v súlade s právom členského štátu súdu rozhodujúcom vo veci pohľadávky. ([41])

([40]) Pozri odôvodnenie 22.

([41]) Pozri odôvodnenie 27.

5.7. Lehoty

Do 30 dní od doručenia odpovede odporcu na pohľadávku alebo navrhovateľa na protipohľadávku musí súd rozhodnúť, či vykoná dôkazy, alebo predvolá strany na ústne pojednávanie, ak rozhodne o nariadení ústneho pojednávania. Vzhľadom na skutočnosť, že rýchlosť je v tomto druhu konania dôležitá, musí súd nariadiť ústne pojednávanie do 30 dní od predvolania strán sporu. Ako sa uvádza v bode 5.2 tejto príručky, v článku 14 ods. 2 sa stanovuje, že súd môže niektoré lehoty predĺžiť, ale len vo výnimočných prípadoch, pričom rovnaké pravidlo sa uplatňuje pre 30denné lehoty stanovené v zmysle článku 7. Keďže však cieľom je, aby boli všetky kroky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu prijaté čo najrýchlejšie, a vzhľadom na to, že uvedené lehoty sú označené ako maximálne, môže sa stať, že súd nariadi lehotu kratšiu ako 30 dní. ([42])

([42]) Pokiaľ ide o povinnosť súdu urýchliť konanie, pozri odôvodnenie 23.

ŠIESTA KAPITOLA
Rozsudok

6.1. Vydanie rozsudku

Rozsudok vo veci pohľadávky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa vydáva v jednom z týchto štádií:

6.1.1. Rozsudok pre zmeškanie – všeobecne

Ak odporca do konca lehoty trvajúcej 30 dní od doručenia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a tlačiva na odpoveď (tlačivo C) na pohľadávku neodpovie, súd vydá rozsudok. V prípade, že súd požiadal o opravu pohľadávky, doplňujúce informácie alebo ďalšie podrobnosti, a strana sporu, ktorej bola žiadosť adresovaná, na žiadosť do konca stanovenej lehoty neodpovie, môže súd vydať rozsudok v prospech druhej strany sporu. Ak sám súd na ktorýkoľvek z uvedených účelov stanovil lehotu, je povinný informovať dotknutú stranu sporu o následkoch zmeškania tejto lehoty vrátane možnosti, že za takých okolností môže byť vydaný rozsudok v neprospech tejto strany sporu.

6.1.2. Rozsudok pre zmeškanie – protipohľadávka

Rovnako ako pri hlavnej pohľadávke, v prípade, že navrhovateľ do konca lehoty trvajúcej 30 dní od doručenia protipohľadávky neodpovie, môže súd vo veci protipohľadávky vydať rozsudok. V takej situácii treba tiež vychádzať z predpokladu, že navrhovateľ si bude chcieť uplatniť hlavnú pohľadávku, čo znamená, že súd v takej situácii nemôže pohľadávku zamietnuť, pokiaľ od navrhovateľa po prijatí odpovede na pohľadávku žiadal ďalšie informácie. Súd bude teda musieť vo vzťahu k stranám sporu určiť, aký je najspravodlivejší postup vrátane rozhodnutia o požadovaní doplňujúcich informácií či dôkazov v zmysle článku 7 ods. 1 písm. a) alebo nariadenia pojednávania.

6.2. Rozsudok po získaní všetkých informácií a po vykonaní dôkazov

6.2.1. Ak nebolo nariadené ústne pojednávanie

Ak súd rozhodne o vynesení rozhodnutia vo veci sporu bez nariadenia ústneho pojednávania, a to buď po prijatí odpovede odporcu k pohľadávke, alebo po vyžiadaní doplňujúcich informácií v stanovenej lehote, pričom tie mu boli doručené, vydá tento rozsudok do 30 dní od doručenia uvedených informácií. Okrem toho ak súd vykonal dôkazy, ktoré boli potrebné na vydanie rozsudku, ale bez nariadenia ústneho pojednávania, je povinný rozsudok vydať do 30 dní od uvedeného vykonania dôkazov.

6.2.2. Po ústnom pojednávaní

Ak súd nariadi ústne pojednávanie, je povinný vydať rozsudok do 30 dní od dátumu pojednávania.

Implicitne to znamená, že súdu budú do ukončenia ústneho pojednávania doručené všetky informácie a dôkazy potrebné na

vydanie rozhodnutia vo veci pohľadávky, prípadne protipohľadávky, a po skončení ústneho pojednávania už súd v zmysle žiadneho ustanovenia nemá povinnosť získavať od strán ďalšie informácie ani dôkazy. Podľa článku 14 ods. 3 môže byť uvedená lehota 30 dní predĺžená, ale len ak súd vo výnimočných prípadoch nemôže vydať rozhodnutie v lehote 30 dní stanovenej v zmysle nariadenia, pričom súd v takýchto výnimočných prípadoch prijme opatrenia potrebné v záujme čo najskoršieho vydania rozsudku. S cieľom veci urýchliť môže súd, ak je pripravený, samozrejme vydať rozsudok aj skôr ako v lehote 30 dní.

6.3. Forma, obsah a doručenie rozsudku

6.3.1. Rozsudok musí mať písomnú formu na účely doručenia stranám sporu

Hoci sa v nariadení neuvádza, že by rozsudok mal byť v písomnej forme, a právne systémy členských štátov nie sú v požadovaní písomného rozsudku pre veci s nízkou hodnotou sporu jednotné, zo skutočnosti, že sa rozsudok v rámci európskych vecí s nízkou hodnotou sporu musí doručiť stranám sporu, implicitne vyplýva, že by mal mať písomnú formu. Inak sa v nariadení nestanovuje žiadna osobitná forma ani obsah rozsudku, a preto sa v zmysle článku 19 o týchto otázkach bude rozhodovať podľa práva členského štátu, v ktorom sa nachádza súd konajúci vo veci sporu.

6.3.2. Jazyk rozsudku pre jeho doručenie

Hoci sa v nariadení stanovuje forma osvedčenia, ktoré súd na žiadosť jednej zo strán sporu vystaví na účely uznania a výkonu,[43] rozsudok je odlišný prípad.

Napriek tomu, že sa v nariadení neuvádza, či by rozsudok mal byť spísaný v inom jazyku, ako bol jazyk konania súdu, ktorý rozsudok vydáva, vzhľadom na to, že rozsudok sa doručuje stranám sporu, bude musieť byť pri jeho doručovaní v záujme splnenia podmienok príslušnej právnej úpravy EÚ v tejto oblasti [44] k dispozícii príslušná jazyková verzia. Ak bude potrebné text rozsudku preložiť, aby boli splnené jazykové podmienky doručovania písomností, v zmysle ustanovení príslušného procesného práva bude náklady na vypracovanie prekladu v prvom štádiu pravdepodobne znášať osoba, v ktorej prospech bol rozsudok vydaný a v ktorej záujme je, aby sa rozsudok vykonal. Uvedené náklady možno následne vymáhať od dlžníka ako súčasť trov konania.

(43) Pokiaľ ide o osvedčenie, pozri bod 8.3 tejto príručky, a pokiaľ ide o uznanie a výkon rozsudku, pozri kapitolu 8 všeobecne.

(44) Pozri bod 4.2.3 a odôvodnenie 19.

6.3.3. Doručenie rozsudku stranám sporu

V článku 7 ods. 2 nariadenia sa stanovuje, že po vydaní rozsudku je súd povinný doručiť ho stranám sporu, a to prostredníctvom jedného zo spôsobov doručovania písomností uvedených v nariadení, pre bližšie informácie pozri článok 13 nariadenia a bod 4.2.3 tejto príručky.

6.4. Trovy

Rozsudok bude obsahovať aj príkaz na úhradu trov konania. Jedným z kľúčových cieľov európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu je udržať náklady na minimálnej úrovni, čo jasne vyplýva z článku 1 a odôvodnenia 29, a preto sa v článku 16 stanovuje, že súd by nemal prisúdiť trovy konania, ktoré sú neúčelné a neprimerané voči pohľadávke. Táto skutočnosť má osobitný význam vtedy, ak úspešnú stranu zastupuje advokát alebo iná osoba vykonávajúca právnické povolanie, pretože náklady na takéto právne zastupovanie by sa mali v rozsudku prisúdiť, len ak sú voči hodnote pohľadávky primerané a účelné. S výhradou tejto zásady je pravidlom, ktoré treba v zmysle článku 16 nariadenia uplatňovať, to, že neúspešnej strane by sa mala v rozsudku nariadiť úhrada trov konania, pričom ich výška sa musí stanoviť v súlade s príslušným vnútroštátnym právom.

SIEDMA KAPITOLA

Preskúmanie a opravný prostriedok

7.1. Preskúmanie v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu

V článku 18 nariadenia sa stanovuje preskúmanie rozsudku vydaného v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Táto možnosť je prípustná, ak bol rozsudok vydaný proti odporcovi v prospech navrhovateľa alebo ak odporca uviedol protipohľadávku a súd vydal rozsudok v neprospech navrhovateľa.

7.1.1. Dôvody na preskúmanie

Odporca alebo, v prípade, že predloženie protipohľadávky malo za následok vynesenie rozsudku v prospech odporcu, navrhovateľ sú oprávnení požiadať o preskúmanie rozsudku vydaného v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu na príslušnom súde členského štátu, v ktorom bol rozsudok vydaný, ak:

- tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky alebo predvolanie na ústne pojednávanie bolo doručené spôsobom bez potvrdenia o doručení a doručenie sa bez zavinenia na jeho strane neuskutočnilo v dostatočnom predstihu, aby si odporca, prípadne navrhovateľ, mohol pripraviť obhajobu, alebo
- odporcovi alebo navrhovateľovi zabránila vo vznesení námietky voči pohľadávke vyššia moc alebo výnimočné okolnosti bez zavinenia na jeho strane,

za predpokladu, že v oboch prípadoch odporca, prípadne navrhovateľ konajú bez zbytočného odkladu.

Poznámka: Preskúmanie rozsudku vydaného v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu podľa článku 18 sa môže uskutočniť len v tom členskom štáte, v ktorom bol rozsudok vydaný, bez ohľadu na to, kde sa bude rozsudok vykonávať.

7.1.2. Výsledok preskúmania

Ak sa žiadosti o preskúmanie na základe jedného z dôvodov uvedených v nariadení vyhovie, rozsudok, ktorý je predmetom preskúmania, je neplatný. Ak súd preskúmanie zamietne, rozsudok zostáva v platnosti.

7.2. Opravný prostriedok

Podľa článku 17 sa otázka, či v členskom štáte, ktorý vydal rozsudok, je alebo nie je prípustné podať opravný prostriedok proti rozsudku, riadi vnútroštátnym právom členských štátov. Ak je opravný prostriedok prípustný, v súvislosti s nákladmi na podanie opravného prostriedku sa uplatňujú rovnaké pravidlá ako na pôvodné súdne konanie vo veci pohľadávky.

7.3. Právne zastupovanie pri preskúmaní a opravnom prostriedku

Ustanovenia článku 10 o právnom zastupovaní sa pre konania vo veci preskúmania v zmysle článku 18 uplatňujú rovnako ako v pôvodnom súdnom konaní vo veci hlavnej pohľadávky a protipohľadávky, a preto právne zastupovanie pre tieto konania nie je potrebné. Je treba posúdiť, či sa rovnaký prístup, pokiaľ ide o opravný prostriedok proti rozsudku vydanému v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, uplatňuje aj v zmysle vnútroštátneho procesného práva. Táto skutočnosť je dôležitá, najmä pokiaľ ide o prisúdenie nákladov, pretože v prípade podania opravného prostriedku v zmysle článku 17 ods. 2 sa právna úprava nákladov ustanovená v článku 16 uplatňuje pre akýkoľvek opravný prostriedok rovnako ako pre pôvodné súdne konanie. Podobným spôsobom sa článok 16 uplatňuje pre konania vo veci preskúmania podľa článku 18.V tejto súvislosti treba pamätať na podmienky ustanovené v odôvodnení 29, a teda že akékoľvek náklady, ktoré boli neúspešne sa odvolávajúcej strane prisúdené, musia byť primerané k hodnote pohľadávky alebo účelné, a to vrátane nákladov, ktoré vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním druhej strany sporu. ([45])

([45]) Pozri tiež bod 9.1.2.

ÔSMA KAPITOLA
Uznanie a výkon

8.1. Uznanie a výkon – všeobecné zásady

8.1.1. Zrušenie doložky vykonateľnosti

Rozsudok vo veci pohľadávky alebo protipohľadávky v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu vykonateľný v členskom štáte, v ktorom bol vydaný, je rovnako vykonateľný v ktoromkoľvek inom členskom štáte. V zmysle článku 20 nie je v členskom štáte výkonu potrebné získať vyhlásenie vykonateľnosti, pričom proti uznaniu rozsudku v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu ([46]) nie je možné žiadnym spôsobom namietať. V žiadnom prípade nie je možné preskúmanie vecnej podstaty sporu v členskom štáte výkonu. Rozsudok je vykonateľný bez ohľadu na možnosť podať proti nemu opravný prostriedok. ([47])

Netreba však zabúdať, že osoba, ktorá žiada vykonanie rozsudku vydaného súdom v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, má možnosť uplatniť postupy v zmysle nariadenia Brusel I.

([46]) Pozri tiež odôvodnenie 30.

([47]) Pozri článok 15.1 a odôvodnenie 25.

8.1.2. Vykonávacie konanie – rozhodné právo

V zmysle článku 21 sa vykonávacie konanie riadi právom členského štátu výkonu, s výhradou ustanovení nariadenia o výkone rozsudkov, a rozsudok vydaný v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa vykonáva za rovnakých podmienok ako rozsudok vydaný v členskom štáte, v ktorom sa výkon žiada.

8.2. Požiadavky európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu – vykonávacie konanie

Na začatie procesu, v dôsledku ktorého by sa vykonal rozsudok v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu v zmysle nariadenia, by osoba, ktorá žiada výkon rozsudku, mala od súdu pôvodu získať osvedčenie, ktorého vydanie sa riadi článkom 20 ods. 2; pozri tiež nasledujúci bod.

Podľa článku 21 je uvedené osvedčenie potrebné poslať spolu s kópiou rozsudku príslušnému orgánu presadzovania práva v členskom štáte výkonu. Kópia rozsudku musí byť s overením pravosti alebo spĺňať podmienky potrebné na preukázanie jeho pravosti v zmysle práva členského štátu výkonu. V rovnakom článku sa výslovne stanovuje, že od strany, ktorá požaduje výkon rozsudku, sa nevyžaduje, aby mala oprávneného zástupcu alebo poštovú adresu v členskom štáte výkonu okrem adresy súdneho exekútora

povereného uvedenou stranou sporu na výkon príslušného rozsudku. Takisto nie je potrebné, aby pred uskutočnením výkonu rozsudku uvedená strana v členskom štáte výkonu vystavila akúkoľvek záruku, kauciu ani iný vklad.

8.3. Uplatnenie osvedčenia o rozsudku

8.3.1. Tlačivo D

Tlačivo o osvedčení rozsudku, tlačivo D, je stanovené v prílohe IV nariadenia. Toto osvedčenie musí na žiadosť jednej zo strán sporu vystaviť súd, ktorý vydal rozsudok v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu. O osvedčenie možno požiadať na začiatku konania, na čo je v časti 9 tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky, tlačiva A, vyhradené miesto, a tiež, hoci sa to v nariadení výslovne neuvádza, v ktoromkoľvek štádiu sporu po vydaní rozsudku. Je vhodné, aby osoba, ktorá žiada výkon rozsudku v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu, predpokladala potrebu vystavenia uvedeného osvedčenia a čo najskôr súd požiadala o jeho vystavenie. Súd by mal navyše pri vypĺňaní osvedčenia postupovať pozorne, pretože ide o písomnosť, na základe ktorej sa bude vykonávať rozsudok. Predovšetkým je dôležité vyplniť všetky príslušné informácie, aby pracovníci orgánov presadzovania práva poverení výkonom uvedeného rozsudku, a prípadne aj iné osoby pracujúce s osvedčením, napríklad zamestnanci banky, ak je priložený aj bankový účet, videli a pochopili podmienky príkazu, údaje o osobe, proti ktorej bol rozsudok vydaný, ako aj výšku súm nariadených v rozsudku, pričom pre všetky tieto údaje je v tlačive D vyhradené miesto.

8.3.2. Jazyk osvedčenia

Preklad osvedčenia do príslušného jazyka členského štátu výkonu môže byť takisto potrebný, pričom v zmysle článku 21 ods. 2 písm. b) pôjde o jeden z týchto jazykov:

- úradný jazyk uvedeného členského štátu,
- ak je v tomto štáte niekoľko úradných jazykov, úradný jazyk alebo jeden z úradných jazykov, ktorý je v súlade s právom členského štátu výkonu jazykom súdneho konania v mieste, v ktorom sa o výkon žiada, alebo
- iný jazyk, ktorý členský štát výkonu uviedol ako prijateľný.

Preklad osvedčenia vykonáva osoba, ktorá je kvalifikovaná na prekladanie v jednom z členských štátov.

Každý členský štát môže uviesť úradný jazyk alebo úradné jazyky inštitúcií Európskej únie, ktoré nie sú jeho vlastné a ktoré v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu akceptuje. Náklady na vypracovanie prekladu osvedčenia znáša osoba, ktorá žiada výkon rozsudku. V zásade neexistuje dôvod, prečo by súd nemal mať možnosť na požiadanie vystaviť osvedčenie v jazykovej verzii príslušnej pre členský štát výkonu, pod podmienkou, že je známe, v ktorom štáte bude výkon rozsudku

prebiehať. V praxi by však preklad nemal byť problematický, vzhľadom na to, že väčšina údajov v osvedčení je jednoduchá a tlačivo D je na internete k dispozícii vo všetkých úradných jazykoch EÚ.

8.4. Zamietnutie alebo obmedzenie výkonu

8.4.1. Zamietnutie výkonu vo výnimočných prípadoch

V zmysle článku 22 sa výkon rozsudku príslušným súdom v členskom štáte výkonu zamietne, ak je rozsudok nezlučiteľný s predošlým rozsudkom vydaným v ktoromkoľvek členskom štáte alebo v tretej krajine za predpokladu, že:

- sa predošlý rozsudok týkal toho istého predmetu sporu medzi tými istými stranami a spĺňa podmienky potrebné na jeho uznanie v členskom štáte výkonu, a
- proti nezlučiteľnosti tohto rozsudku nebola a nemohla byť vznesená námietka pri súdnom konaní v členskom štáte, v ktorom bol rozsudok v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu vydaný.

8.4.2. Postup pri napadnutí výkonu rozsudku

V nariadení sa nestanovuje postup pri predkladaní návrhu na súd s cieľom napadnúť výkon rozsudku z dôvodu jeho nezlučiteľnosti a táto otázka sa musí riadiť procesným právom dotknutého členského štátu. Podobne je za normálnych okolností súd v tomto členskom štáte takisto oprávnený v zmysle vnútroštátneho práva zamietnuť alebo zastaviť výkon rozsudku, ak boli sumy prisúdené v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu uhradené alebo sa rozsudku iným spôsobom vyhovelo.

8.4.3. Prerušenie alebo obmedzenie výkonu rozsudku

Podľa článku 23 môže súd alebo iný orgán v členskom štáte výkonu v prípade, že strana, proti ktorej smeruje výkon rozsudku v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu, napadla rozsudok alebo ak je takéto napadnutie ([48]) stále možné, prípadne ak strana podala návrh na preskúmanie rozsudku podľa nariadenia, na návrh tejto strany:

- obmedziť vykonávacie konanie na ochranné opatrenia, ako je „zmrazenie“ bankového účtu alebo výplaty miezd,
- podmieniť výkon rozsudku poskytnutím takej záruky, akú sám stanoví, alebo

([48]) Slovo „napadnutie“ použité v tomto kontexte sa chápe ako opravný prostriedok proti rozsudku, ak je takýto opravný prostriedok možný podľa práva členského štátu, kde sa nachádza súd, ktorý vydal rozsudok, ako aj napadnutie z dôvodu nezlučiteľnosti, ktoré sa predpokladá podľa článku 22 nariadenia. Vzhľadom na to, že v článku 23 sa výslovne uvádza preskúmanie v zmysle článku 18 nariadenia, sa toto chápe tak, že táto situácia nie je v pojme „napadnutie“ podľa článku 23 zahrnutá.

- za výnimočných okolností vykonávacie konanie prerušiť, čo znamená pozastaviť ďalšie konanie na určené alebo obmedzené časové obdobie.

8.5. Postup pri nútenom výkone rozsudku vo veciach s nízkou hodnotou sporu

8.5.1. Opatrenia pre nútený výkon rozsudku

Získanie rozsudku a osvedčenia v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu predstavuje prvý krok ku skutočnému výkonu povinnosti, v súvislosti s ktorou bol vydaný rozsudok. Na zabezpečenie splnenia predmetnej povinnosti je potrebné prijať ďalšie opatrenia na zaistenie platby alebo plnenia, v prípade, že osoba, proti ktorej bol rozsudok vydaný, nevykoná dobrovoľne rozsudok tým, že uhradí platbu alebo koná či sa zdrží určitého konania podľa príkazu súdu, takže je nutné uplatniť opatrenia pre nútený výkon rozsudku. V súčasnosti sa celý tento proces riadi vnútroštátnym právom a postupmi členských štátov.

8.5.2. Orgány a agentúry na presadzovania práva

V záujme núteného výkonu rozsudku je potrebné obrátiť sa na orgány a agentúry na presadzovania práva v členskom štáte výkonu, ktoré sú príslušné prijímať opatrenia vo veci núteného výkonu rozsudku. Obrátiť sa na orgány môže v tých členských štátoch, v ktorých nútený výkon rozsudku patrí do pôsobnosti súdov, znamenať doručenie písomností a inštrukcií súdu, alebo inak doručenie priamo exekútorom, a to v tých štátoch, kde je prípustné prijímať pokyny priamo od klientov, ktorí požadujú nútený výkon rozsudkov.

Údaje o exekútoroch v jednotlivých členských štátoch, ako aj informácie o nútenom výkone rozsudkov možno nájsť na interných vnútroštátnych webových stránkach, ako aj na stránkach Európsky justičný atlas, Európska súdna sieť a Európsky portál elektronickej justície.

8.5.3. Jazykové otázky – praktické dôsledky pre výkon rozsudkov

Strana, ktorá požaduje výkon rozsudku, by nemala zabúdať na skutočnosť, že otázka jazyka môže vzniknúť ako praktická, ale aj ako právna požiadavka. Ak je napríklad v zmysle vnútroštátneho práva uplatniteľného na oblasť výkonu rozsudkov potrebné odporcovi, proti ktorému sa žiada nútený výkon rozsudku, doručiť písomnosti v inom členskom štáte, budú sa uplatňovať jazykové požiadavky uvedené v nariadení o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu, ako aj v nariadení o doručovaní písomností. Navyše treba mať na pamäti, že súdy, exekútori a iné osoby podieľajúce sa na nútenom výkone rozsudku musia podmienkam rozsudku a osvedčenia rozumieť, aby mohli nútený výkon rozsudku účinne realizovať. Uvedená skutočnosť sa uplatňuje aj na osoby, ktoré sa na tomto procese môžu podieľať ako tretie osoby, napríklad zamestnanci bánk a spoluvlastníci majetku osoby, proti ktorej sa žiada výkon rozsudku a voči ktorej sa nútene vykonáva rozsudok.

DEVIATA KAPITOLA
Záverečné ustanovenia

9.1. Advokáti

9.1.1. Neexistencia požiadavky na zastúpenie advokátom v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu

Nariadenie o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu nebráni stranám sporu v tom, aby boli právne zastúpené advokátom alebo inou osobou vykonávajúcou právnické povolanie; v článku 10 a v odôvodnení 15 sa jednoducho uvádza, že zastúpenie advokátom nie je povinné, čo znamená, že žiadne pravidlo stanovené na tento účel v zmysle vnútroštátneho práva členského štátu sa v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu neuplatňuje. Podobne sa v článku 21 ods. 3 písm. a) objasňuje, že pre výkon rozsudku v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa nevyžaduje, aby strana sporu mala oprávneného zástupcu v členskom štáte výkonu. To sa však netýka súdnych exekútorov, ktorí skutočne realizujú opatrenia na nútený výkon rozsudku v dotknutom štáte, ako napríklad Huissiers de Justice, Deurwaarders a Messengers at Arms.

9.1.2. Dôsledky služieb advokáta pre náklady

Strana sporu, ktorá uvažuje o tom, že sa v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu obráti na advokáta, by nemala zabúdať na skutočnosť, že ak aj bude pohľadávka úspešná a súd v tejto veci vynesie rozsudok, existuje tu riziko, že súd nepovolí, aby sa náklady na advokáta vymáhali od druhej strany sporu, keďže podľa článku 16 súd neprisúdi trovy konania, ktoré sú neúčelné alebo neprimerané voči pohľadávke.

V odôvodnení 29 sa s odvolaním na ciele európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu vrátane potreby zabezpečiť jednoduchosť a nákladovú účinnosť uvádza, že súd by pri posudzovaní, ktoré náklady sú voči pohľadávke primerané, mal zohľadňovať skutočnosť, že druhá strana sporu, a to strana, v prospech ktorej bol vynesený rozsudok, bola zastúpená advokátom.

9.2. Informácie a pomoc

9.2.1. Informácie – všeobecne

V nariadení o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa nachádzajú viaceré ustanovenia, podľa ktorých členské štáty sprístupnia informácie o rôznych aspektoch európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu. V súlade s článkom 24 sa členské štáty vyzývajú, aby vzájomne spolupracovali pri poskytovaní informácií o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu širokej verejnosti a odborným kruhom, a to najmä prostredníctvom Európskej súdnej siete pre občianske veci. Konkrétne sú členské štáty v súlade s článkom 25 povinné Európskej komisii poskytovať informácie o týchto aspektoch európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu:

- súdy alebo tribunály, ktoré sú príslušné vydať rozsudok v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu,
- komunikačné prostriedky prijateľné členskými štátmi na účely európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu pre doručenie tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky,
- či je možné podať opravný prostriedok a ak áno, lehotu, do konca ktorej možno opravný prostriedok podať,
- jazyky, v ktorých bude osvedčenie rozsudku v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu prijateľné na účely výkonu rozsudku,
- orgány, ktoré majú v členských štátoch právomoc, pokiaľ ide o výkon, vrátane právomoci na vydanie rozkazu na prerušenie alebo obmedzenie výkonu rozsudku,

a rovnako sa od nich vyžaduje, aby Komisiu oboznámili o akýchkoľvek ďalších zmenách týchto informácií. Komisia uvedené informácie uverejní. Uverejnenie informácií prebieha najmä prostredníctvom webových stránok ako Európsky justičný atlas pre občianske veci a Európsky portál elektronickej justície. Podrobnejšie informácie o týchto webových stránkach nájdete na konci tejto príručky.

9.2.2. Informácie a pomoc stranám sporu

Okrem všeobecných informácií, ktoré majú byť sprístupnené v súvislosti s fungovaním európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, sa stranám sporu v rôznych štádiách súdneho konania poskytuje pomoc a informácie. Medzi uvedené štádiá patria:

- podľa článku 11 majú strany sporu pri vyplňovaní tlačív k dispozícii praktickú pomoc,

- podľa článku 12 súdy v prípade potreby informujú strany sporu o procesnoprávnych otázkach,
- podľa článku 14 súdy strany sporu informujú o následkoch zmeškania akejkoľvek lehoty, ktorú súd určil.

Rovnako netreba zabúdať, že členské štáty sú povinné zabezpečiť, aby tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky, tlačivo A, bolo k dispozícii na všetkých súdoch a v tribunáloch, na ktorých sa môže začať európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu.

9.3. Preskúmanie európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu vrátane finančného limitu

9.3.1. Preskúmanie – všeobecne

Rovnako ako ostatné nástroje EÚ má byť aj nariadenie o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu predmetom preskúmania. Podľa článku 28 je Komisia povinná do 1. januára 2014 predložiť Európskemu parlamentu, Rade a Hospodárskej a sociálnej rade podrobnú správu. V správe by sa malo skúmať fungovanie európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, mala by obsahovať hodnotenie fungovania tohto konania v jednotlivých členských štátoch a mala by byť prípadne doplnená aj návrhmi na úpravu. S cieľom pomôcť v tomto procese členské štáty poskytnú Komisii informácie o cezhraničnom fungovaní európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu vrátane súdnych poplatkov, rýchlosti konania, efektívnosti, jednoduchosti využívania a vnútroštátneho konania členských štátov vo veciach s nízkou hodnotou sporu.

9.3.2. Preskúmanie – hodnota pohľadávky

Nebolo jednoduché presne rozhodnúť, aká by mala byť primeraná horná hranica hodnoty pohľadávky pre cezhraničné konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu tak, aby zvolená hodnota predstavovala kompromis medzi členskými štátmi, ktoré žiadali pomerne vyššiu hodnotu, a ostatnými členskými štátmi, ktoré chceli nižšiu hodnotu.

V tejto súvislosti má veľký význam, že jednou z vecí posudzovaných v rámci preskúmania nariadenia v náležitom čase je limit pre hodnotu pohľadávky v zmysle nariadenia a správa, ktorú má Európska komisia predložiť v súlade s článkom 28, má obsahovať preskúmanie a v prípade potreby aj návrhy na úpravu limitu pre hodnotu pohľadávky.

Referenčné materiály a odkazy

Európsky portál elektronickej justície predstavuje jednotné miesto pre zadávanie informácií o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Zodpovednosť za poskytovanie informácií o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu nesú spoločne členské štáty a Európska komisia.

A) Tlačivá pre použitie v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu

https://e-justice.europa.eu/content_small_claims_forms-177-sk.do

B) Súdy v členských štátoch príslušné pre európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Zistite, ktorý súd je príslušný pre rozhodovanie v danom členskom štáte a má súdnu právomoc v prípade vášho sporu v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu.

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_courtsjurisd_sk.jsp#statePage0

Praktická príručka pre uplatňovanie európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu

Europe Direct je služba, ktorá vám pomôže nájsť odpovede na vaše otázky o Európskej únii.

Bezplatné telefónne číslo (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Za poskytnutie informácií sa neplatí, podobne ako za väčšinu hovorov (niektorí mobilní operátori, verejné telefónne automaty alebo hotely si však môžu účtovať poplatok).

© iStockphoto, Corbis, Imageglobe

© Európska únia, 2013
Rozmnožovanie je povolené len so súhlasom autora.

Printed in Belgium

Vytlačené na papieri bielenom bez použitia elementárneho chlóru (ECF)

SK

DS-03-13-051-SK-C

Kontakt
Európska komisia
Generálne riaditeľstvo pre spravodlivosť
Európska justičná sieť v
občianskych a obchodných veciach
just-ejn-civil@ec.europa.eu
http://ec.europa.eu/justice/civil

Európska justičná sieť v
občianskych a obchodných veciach

ISBN 978-92-79-29860-8
9 789279 298608
doi:10.2838/42554

Úrad pre publikácie